

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyúltér petit sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, március 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- A kongrua.
- Felmentett románok.
- Justh az önálló bankról.
- A szerb bandák.
- Wekerle titkos utja.
- Csend a vihar előtt.
- Dramairó asztalos.
- Egy gondolat...
- Bonyodalom a szoknya körül.
- Az orosz önkéntesek.

Az utolsó pillanatban.

Arad, március 23.

Ha kitör a háború, minden jó hazafinak kötelességét teljesíteni kell. E kötelesség tényleg az, hogy teljes erejével csapataink győzelmén kell munkálkodnia és oda kell hatnia, hogy a diadal minél ragyogóbb és fényesebb legyen. De addig, míg az első magyar asszony gyászruhát nem ölt, hogy szerb golyótól talált fiát keservesen megsirassa, még egyszer kötelességünknek gondoljuk, hogy e mindenképen borzasztó háború bűnös kovácsainak felelősségét szabatosan megállapítsuk.

Hiuságával arányban nem álló tehetségű ember indította meg a lavinát. Bizonyos, hogy az Aerenthal-érát megelőző diplomácia mozdulatlansága nem volt ideálunk. De ezt a télen-séget olyan tempóval helyettesíteni, mint amilyennel a mostani külügy-miniszter helyettesítette, egyértelmű

volt a katasztrófa lehetőségével. Aerenthalnál kisebb hiuságú és nagyobb tehetségű diplomata sem birkózhatott volna meg könnyedén a földadattal, de ahogy ő fogta meg a problémát, az a mód egyenesen a józan észbe ütközött.

Nem felel meg a valóságnak az az állítás, mintha a török alkotmányosság váratlan megszületése egyenesen ide szorította volna a monarkiát. A török fordulat csak cselekvésre buzdította a monarkia diplomáciáját; de hogy az annekszió brüszk mozdulatán kívül nem lett volna más kivezető út, ez csak olyan megrögzött gonosztevő-védekezés, mint az, hogy „kérem, nagyságos ur, muszáj volt gyilkolnom, nem tehettem másképen.”

Különösen mi magyarok nem tiltakozhatunk eléggé olyan háború ellen, melyből egyáltalában semmiféle hasznunk nem lehet, akármilyen diadallal végződjék is. Ebből a háborúból csak kár, szenvedés és pusztulás fog ránk szakadni. Vérszegény gazdaságot eltekintve majdnem meg fog me-revedni és ami aktivitás van ebben az országban, mintegy varázsütésre fog eltűnni. A lakosság zöme a harcra fog menni, arra a harcra, amely elképzelhetetlen szenvedést jelent millió és millió család számára. A kivitt diadal hasznára lesz esetleg az osztrák gazdaságnak, a német gazdaságnak, de a miénknek, a béklyó-

vertnek, nem lehet hasznára. Annyi tenger tennivalónk van idehaza, hogy egyáltalában semmiféle szükségünk nincsen fegyverrel utat csinálni aktivitásunknak. Akárhogy forgassuk is a háború várható következtését, csak azt látjuk, hogy az számunkra talán több milliárd újabb terhet és néhány ezer kiontott emberéletet jelenthet.

Ausztriát minden valószínűség szerint Németország hajította bele a mostani bonyodalomokba. A germán világ impérium tervébe pompásan beleillik a mostani helyzet és Németország Ausztriát használja fel arra, hogy a germánságot Keleten előrenyomja. Németország az, mely „hü” magatartásával behajszolja Aerenthal urat az intranzigens álláspontra s innen a háboruba, hogy azután Németország olyan nagy lehessen, mint amilyen messzire a német nyelv elér.

Vilmos császár éles szeme észrevette a monarkia külügyminiszterének határt nem ismerő tettvágyát és ezt arra használta fel, hogy „hü” szövetségességét fitogtassa. Mindenki láthatja ebből, hogy a monarkia mostani politikája nemcsak a magyarság közvetlen érdekeivel ellenkezik, hanem jövőjével is. A magyarság érdekeivel egyenesen ellenkezik akár a germánság, akár a szlávok tulsúlya. Mert akármelyik hatalmasodik el, föltétlenül veszélyeztetni fogja nemzeti létünket. A mi érdekünk az, hogy a mostani helyzet még jó ideig fönma-

A férfiokról.

*

Vig csevegés, de csak hölgyfüleknek szánva.

írta: Egy leány.

Miután a cím alá tett megjegyzéssel teljesen kizártuk egy negyedórára a „teremtés urait” társaságunkból s teljesen „entre nous” vagyunk, kezdjünk bele a legfeszitelenebb csevegésbe.

Nincs annál természetesebb dolog, mint az, hogy ha a férfiokról beszélünk, nem fogjuk őket agyba-főbe dicsérni; minthogy ők sem zengedeznek lelkesítő dicsőimnuszokat rólunk, ha egymás között vannak, az szent; mert sok, igen sok férfi rosszabb, mint egy pletyka vénasszony, higyjék el, hölgyeim!

Persze, van kivétel, de hát nem valami sok, hanem az a legnagyobb vigasztalásunkra szolgálhat és legfényesebb elégtételt ad, mikor látjuk, hogy rendszeren a családapák vagy férjek a mi igazi tisztelőink, a lármázók csoportját meg csupa agglegények és agglegényjelöltek teszik ki, a kiknek nem lévén alkalmuk bennünket igazán megismerni, joguk sincs elégedetlenkedni velünk.

Igaz, hogy a német közmondás valami furcsaságot mond az öndicséretéről: de hát miért ne dicsérnők magunkat, ha más úgy sem dicsér? Mert másban nincs méltányosság, hát bennünk se legyen? Jó is volna. Különben

Krisztus urunk is megmondta: „Adjátok meg mindenkinek a magát” és mi e szent elvből kiindulva, megadjuk magunknak azt, ami dukál: az elismerést!

Aztán meg ez nem csak olyan légből kapott állítás, hanem be is tudom bizonyítani, ha tetszik.

Figyeljék csak meg, hölgyeim, azokat a férfiakat, akik e tekintetben a legnagyobb szájhősök. Nem találják-e, hogy leginkább ezekből lesznek a papushősök? Csodálatos, de úgy van. Aki a legtöbb és a legsúlyosabb kifogást tudja tenni ellenünk, az a leggyöngébb velünk szemben s aki a legvilágosabban akar látni, annak köti be Amor legvastagabban a szemét. Mi persze kárörvendve mosolygunk magunkban, mikor látjuk, hogy egy férfi házasodni akarva, rettenetesen válogat. Senki se elég tökéletes, méltó neki arra, hogy annak a nagy boldogságnak osztályrészesé legyen, hogy az ő kegyes oldalánál küzdhesen az élet viszontagságaival és változatos bajával. Örömeivel; míg végre szörnyű megfontoló válogatás után rendszeren oda lyukad ki, hogy a legkevésbé tökéletesen választotta közülünk, akinek azután van arra elég esze, hogy ő beszéljen fenn s elhallgattassa az egykori hetykélkedő hőst.

Uram fia, ezekből a „helyre legények”-ből milyen alamuszi férjek válnak! Gyönyörűség rájuk nézni.

Aztán még az a legérdekesebb, hogy szegény feje panaszkodni sem mer, sőt ellenkező-

leg: hangosan dicsérik szerencsés választásával, nehogy a világ megtudja a valót és mosolyogjon csak azért, ami egy önérzetes férfi-keblet rettenetesen sért.

Ó! mert az az erősebb nem rettenetesen érzékeny némely dologban. Igen. Mert minden gondolatunknak, vágyainknak, terveinknek és tetteinknek csak egy indító oka, mozgató rugója és alapérzelme van: a hiuság.

Ezt a hiuságot aztán ők, persze csupa hiuságból, elkeresztelik holmi nagyhangzásu, tetszetős nevekkkel, pl. ambíció, önérzet, nemes büszkeség, férfiméltóság, nagyra törekvés, tudvágy, stb., ahogy éppen a körülmények magukkal hozzák. Mert a franciák zseniális írónője: Georges Sand, nem hiába sóhajt fel egyik világhírű munkájában elkeseredetten: „Ó! férfi, hiuság a te neved!”

De úgy is van. Számos frappáns példát lehetne felhozni a férfi hiuságról, de hát bele se fogok, mert azt sem tudnám, melyiket válasszam ki a sok közül. Az életben lépten-nyomon találunk ilyen példát s már annyira megszokott, közönséges dolog ez előttünk, hogy még csak mosolyogni sem tudunk rajta, észre sem vesszük.

Kinek is jutna eszébe csudálkozni azon, ha X. ur hűtlen lesz nevéhez csak azért, mert az esetleg szerény, igénytelen és szolid, mely tulajdonok persze szörnyű unalmasak, miután nem keltenek feltűnést; míg ellenben boldog, ha valamely hírhedt szépségű, vagy kacérságú asszony rabja lehet, aki talán kalandjaival,

radjon, a Balkán-államok tagozódása ne változzék meg — mindaddig, míg a magyar nemzeti állam teljesen kiépítve nincsen. Nyilvánvaló tehát, hogy minden olyan összeütközés, mely alkalmas a mostani egyensúly megbontására, sújtja a magyarságot is.

A bécsi diplomácia természetesen nem képviseli a magyarságot. Még ha Aerenthal urnál keményebb agyu ember állna is az élén, akkor is germán érdekek hordozója lenne. Ilyen impresszionista és terrorista allűrökkel bíró embertől azonban, mint amilyen a külügyminiszter, egyáltalában nem várható, hogy önálló akció szolgáltatába álljon és hogy a maga útján járjon.

Nem csodálható, hogy ez az ember apránként becsusztatta a monarchiát a háboru örvényéig. Természetesen, kórus nem hiányzott. Katonapárt mindenütt van, Bécsben is van. E párt felfogása az, hogy meg kell végre-valahára mutatni, hogy a katonai a bakkanacs befűzésén kívül egyebet is tud. Aztán meg az előléptetés, a dupla szolgálati év, a presztizs kifényesítése sem tarka cica. A polgári elemek között is akadnak léhűtők, szállítók, lelkiismeretlen fráterek, kik tüzelnek háborura. De gondolkodó embereknek még most, az utolsó pillanatban is azon kell dolgozniok, hogy a bűnösök el ne érhessek céljukat. Ne legyen háboru, mely tőlünk magyaroktól nemesak anyagi és véráldozatot követel, hanem amelyik úgy lehet a magyarság létét is kockára vetheti.

Siegeszku összeférhetlensége. Budapesti tudósítónk jelenti: A mai reggeli lapok megírták, hogy *Justh Gyula* állítólag kijelentette volna Siegeszku képviselőnek, hogy addig, amíg összeférhetlenségi ügyét nem intézik el, a Ház ülésein nem jelenhet meg. Siegeszku ma kijelentette, hogy a Ház elnöke ilyen kijelentést nem tett, mert arra oka nem is volt.

vagy ügyes hódításaival tud reklámot csinálni magának s megmérhetetlen boldogságnak tünteti föl a könnyen utolérhető kegyet, ha valakit vonzalmával kitüntet.

Vagy nem mindennapi eset-e az, hogy közülünk valamelyik, aki véletlenül se szép, se pedig a kellem, szellem és jellem szentháromságát nem egyesíti magában, mégis mindenkit meghódít (már tudniillik az erős nemből), akit akar? Bizony! És ezt a művészetet aztán úgy magyarázzák, hogy „tud a férfakkal banni.”

— Ugyan, hogyan bánik velük, hogy valamennyi meghódít? — kérdeztem a mult nyáron egy igen csunya, de kedves kis erdélyileányt, ki mindig féltucatszámra tehetta imádoit.

— Hogy mit csinálók velük? — felelt csintalan nevetéssel. — O, az igen könnyű. Tudja, a férfiaknak a hízélgés a leggyengébb oldaluk. Olyan borzasztó hiuk, hogy azt ki se lehet mondani. Ha az ember kedvez nekik, kiönteti őket, sőt úgy tesz, mintha a kedvükért másokat mellőzne; ha elismeréssel szól minden kiváló és nem kiváló tulajdonságokról, ha teszszük magunkat, mintha bennük valami eszményi nagyságot fedeztünk volna fel és az iránt előszeretettel viseltetnénk; egy szóval, ha egy kis finom raffinériával kacérkodunk velük, akkor a férfinepség rögtön matt, mert a hiusága találva van. Tudja, egy férfinak soha sem a

A kongrua.

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, március 23.

Két ülésben végeztek a képviselők a pozsony—bécsi villamos vasut ügyével. Az általános vita végén felszólt *Szterényi József* államtitkár és védte a javaslatot. A Ház általánosságban és ugyszólván felszólalás nélkül részleteiben is elfogadta a törvényjavaslatot, a mely után áttértek a kongrua-javaslat tárgyalására.

Az ülésről részletes tudósításunkat alább adjuk:

Justh Gyula házelnök 10 óra után nyitja meg az ülést. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után áttértek a

pozsony—bécsi villamos vasut

tárgyalására.

Az első szónok *Markos Gyula* lett volna, aki azonban nem volt jelen.

Bozókny Árpád azt mondja, hogy *Kmety Károly* tegnapi beszéde után nem akadhat magyar ember, aki a javaslatot megszavazza.

Elnök e kifejezés miatt rendreutasítja *Bozókny*-t.

Bozókny Árpád: A kormány kihasználja a szerb háboru és bankkérdés miatt támadt izgalmakat és mindenféle lehetetlen javaslatot előszed a lomtárból, hogy azokat, az érdeklődés hiányával visszaélve, megszavaztassa. Hátározati javaslatot nyújt be a javaslat visszavonása és az aktuális politikai kérdések napirendre tűzése iránt.

Batthyány Tivadar gróf: *Bozókny*-nak válaszolva kijelenti, hogy a nemzeti becsületet és a békét csakis úgy óvhatjuk meg legbiztosabban, ha a külügyi helyzettel egyáltalán nem foglalkozunk, ez szolgál a béke érdekének. A javaslat ellenzői folyton azzal argumentálnak, hogy a közgazdasági bizottság elvetette a javaslatot. Ezzel szemben a pénzügyi bizottság kétszer is elfogadásra ajánlotta a javaslatot, a közgazdasági bizottságban pedig kétségtelenül tévedés történt, mert *Földes Béla*, aki szép elaboratumban fejtette ki a viharos vasut szükségét, nem jutott abba a helyzetbe, hogy javaslata mellett leszavazhasson. Hathatós érveket hoz fel emellett, hogy ez a vasut egyáltalán nem fog ártani a pozsonyi ipar és kereskedelemnek. Visszautasítja azt az állítást, hogy magyar embernek ezt a javaslatot nem lehet megszavazni és tiltakozik az ellen, hogy az ő hazafiságában valaki kételkedjék. A javaslatot elfogadja.

szívéhez, hanem a hiuságához kell közel férközni és meg van nyerve a játszma.

Hamiskásan nevetett a szemem közé:

— Mit gondol, nem igazolja az én theóriámat a gyakorlat eredménye? — s evvel kacérkodva kacintott szemközt jövő imádojára, aki majd elolvadt az „isteni” pillantás hatása alatt.

És igaza volt a hamisnak, mert akkor is mikor én ismertem, három szív égett érte a legrajongóbb imádatlall, minden csunyasága dacára.

De a férfiaknál a hiuság még egyike a legmegbocsáthatóbb hibáknak, mert ez által, ha tulságba hajtják, nevetéségek lehetnek ugyan, de az a jó odala is megvan, hogy sokszor szép, nagy dolgoknak szülőanyja e gyengeség. Sőt ez adja kezébe a férfit leginkább a nőnek, aki aztán ráköt gyengéden egy selyemszalat erre, a férfiakat domináló jó tulajdonságra s vezeti őket a láthatatlan fonállal, a merre neki tetszik. Ergó: néha az „erősebb” gyengesége (vagyis a hiusága) képezi a „gyengébb” erősségét s megalapítja annak boldogságát.

Kérem, a világért se értsenek félre. Nem akarom én azt mondani, hogy mi csak abban leljük boldogságunkat, ha mi dirigálhatunk. Ments Isten! Hanem kimondhatatlanul jóleső elégtétel az nekünk, ha a „teremtés urai”, akik maguknak vindikálják a jogot, hogy mi fölöt-

tlnök ezután bezárja a vitát. Nagy György képviselőt illetné a szó, zárszó jogán, azonban nincs jelen.

Szterényi József államtitkár válaszol hosszasm az ellenvetésekre. Mellőzi a forgalmi kérdéseket és behatóan foglalkozik az elhangzott súlyos aggályokkal. Nem reflektál *Bozókny* inzulására és nem akar senkivel sem polemizálni Csupán két körülményre kíván reflektálni Felhozták azt, hogy e javaslatot a szabadevü kormányok nem hozták a Ház elé. Kijeleni, hogy ez mese.

Kmety: Nekem *Láng* miniszter maga mondta, hogy a vasutat elutasította.

Szterényi: Kijelenti emelt hangon, hogy sohasem szokott olyat állítani, amit bizonyítani nem tudna. Az aktákban annak semmi nyoma nincs, hogy e vasutat *Láng* miniszter elutasította volna. Nem *Láng* volt miniszternek, hanem *Kmety*-nek mondom, hogy ez az állítás nem felel meg a valóságnak. Elmondja a vasuti javaslat keletkezésének történetét. Statisztikai adatokat sorol fel Pozsony város magyarosításáról. Polemizál *Kmety*-vel és helyi közgazdasági szempontból cáfolja állításait. Ez a vasut szembehelyezkedik azzal a tendenciával, amely bennünket minden módon elakar zárni a nyugati államokkal való közvetlen érintkezésről. (Mozgás.) Tarifális és csatlakozási nehézségeket állítanak fel. Helytelen hát *Kmety* felfogása, aki megakarja akadályozni, hogy egy magyar város a mezőgazdasági termények központi kiviteli piacává legyen. Ha *Kmety* olyan sötétnek látja Magyarország gazdasági jövőjét, akkor honorálja a saját felfogását legalább azzal, hogy egy kínálkozó segítő eszközt a jövő érdekében elfogadjon. (Helyeslés.) Kéri a Házat, hogy ezt a kérdést ne tegyék a hazafiu érzés kérdésévé. A kereskedelmi miniszter nevében kéri *Sziklai Ottó* indítványának elfogadását. (Élénk éljenzés.)

A Ház ezután az összes határozati javaslatokat elveti és a tulnyomó többség elfogadja *Sziklai Ottó* indítványát.

Kiáltások: Eljen *Sziklai*!

Következik a pozsony—bécsi villamos vasutról szóló javaslatnak a részletes tárgyalása.

Az első szakaszt vita nélkül változatlanul elfogadják.

Elnök tíz percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után

a javaslat részletes tárgyalása következett. Az első szakaszhoz *Bozókny Árpád* terjesztett elő módosítást, de a szakaszt változatlanul elfogadták. Mintán a többi szakaszhoz felszólalás nem történt, a Ház a javaslat összes szakaszait részleteiben is elfogadta.

Azután áttértek a kongrua javaslat tárgyalására.

tünk uralkodjanak, minden kis szabadságérzünket elnyomják; ha azok öntudatlanul, vagy saját akarataukból belehajtják fejüket az édes igába, melyet puha kezecek szelidítenek, cukroznak meg: — óh! az kimondhatatlan élvezet!

Sajátságos, hogy azok a férfiak, akik tulságosan szeretik a „szép nemet”, akik minden szoknya kegyére vadásznak: azok beszélnek és gondolkodnak legtiszteletlenebbül a hölgyekről; mely szokásuk közös a legdurvább, legcsekélyebb műveltséggel felruházott emberekével. Egy vén *Don Juan* és egy ember a söpredékből mindig körülbelül egyformán gondolkodik e tekintetben.

Mikor megtörténik néha, hogy egy-egy férfi hangot ad talán alapos elégedetlenségének a házasesletre vonatkozólag (mert hol van az megírva, hogy mindenki szerencsésen választ. Az ember néha éppen abban csalódik, amiben esalhatatlannak hiszi magát), mondom, ha egyik-másik kifakad ilyenformán: „bár meg se házasodtam volna!” . . . bolond, aki megnősül” stb., akkor persze mindjárt talál visszhangot, mert sok férfi van, aki ilyenforma enunciációkkal érdekessé szereti tenni magát. És ugyan „mit tesznek ők, a harekeverők”, ha tette kerül a sor? Alig hogy özvegygylettek, máris feleség után néznek és boldogok, ha minél előbb szabadulhatnak a legényélettől. Aki már egyszer házas volt, megnősül másodszer, harmadszer, de negyedszer is,

(A kongrua javaslat.)

Mérai Lajos, a kongrua javaslat előadója hosszabb beszédében elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Molnár János a javaslat ellen beszél, amelyet nem fogad el, ugyszintén Lukács László sem, aki a papság sérelmét látja a javaslatban.

Szentkirályi Zoltán, mint a katolikus papság régi óhaját, üdvözli a javaslatot, amelyet örömmel fogad el.

Az ülés délután 2 órakor véget ért.

Felmentett románok.

A világsi képviselőválasztás utójátéka.

— Távirati tudósítás. —

Arad, március 23

Évek óta húzódozó politikai bűnpörben hozott föltűnő ítéletet a nagyváradi tábla.

Emlékezetes, hogy a legutóbbi országgyűlési képviselőválasztások idején a világsi körületben nagy harcok folytak. *Gabányi Miklós* állott szembe *Pop C. István* aradi ügyvéddel. *Kovaszincen*, a választási hadjárat idején *Gabányinak* kellemetlen kalandja volt. A község háza előtt fölláttott tribünről nagyszabású szónoklatot tartott s programbeszéde keretében a jámbor választóknak megígérte a haza fölszabadítását.

A tömegben nagy számmal voltak románok, minthogy a lakosság nagy része románokból áll. A nemzetiségi tömeg kiáltozni kezdett:

— Le kell ütöni ezt a magyar jelöltet, ki kell zavarni a faluból!

Ilyen és ezekhez hasonló kiáltások voltak hallhatók. A tömeg erre megrohanta a magyarokat és azok befutottak a község házára. Az elvakult tömeg oda is követni akarta őket s a kapukat már-már bezúzta, amikor a csendőrök megérkeztek.

Az aradi kir. ügyészség magánosok ellen való erőszak miatt vádat emelt *Kure János* kovaszinczi román pap és tizenöt társa ellen. Ugyanis voltak olyan tanuk, akik azt állították, hogy *Kure* és társai bujtatták föl a tömeget.

A törvényszéki főtárgyaláson *Pop C. István* védő és a vádlottak hiába magyarázták, hogy a tanuk haragosaik voltak, különben is azok a tanuk abból élnek, hogy valótlan tanúságot tesznek, aki erre fölkéri őket.

ha özvegyen marad. Alig ismerék özvegy embert, aki belenyugodott volna a szerszámosságába, mely őt egyedül hagyta ezen a sáros földgolyó bison.

Ha olyan terhes iga, olyan élviseletlen teher az a házasság, hát minek hajtják bele magukat e vértanúságba másodszer is? Nem volt elég a pokolból egyszeri kóstoló? Többször is beleugranak?

Lássák, hölgyeim, ilyenek a férfiak. Cselekedeteik folytonosan ellentmondanak állításainknak. Tele vannak hiúsággal, igazságtalansággal. Na, de miután mi jobbak vagyunk, mint ők... (ej, de ne nevéssenek, mintha valami bolondot mondtam volna, mert ez tény.) Tehát, miután jobbak vagyunk, ennél fogva igazságosabbak is, készségesen belátjuk, hogy van köztük eszokolni való kivétel is, hanem persze, nem nagy számmal.

De az mégis igaz, hogy nem érdemes álmodni; mert higgyék el, hölgyeim, ez igen haszontalan, hálátlan időtöltés, alapjában véve azért ugys minden férfi egyforma. Valamennyien önzők, érdekhajhászok, hűtelének, elbizakodottak s uralakodni vágyók, méltánytalanok, igazságtalanok és...

Nem, nem fejezem be, mert még rám fogná valami élelmes ellenfél azt a német közmondást, hogy: „Wer schimpft, der kanft.“ Pedig dehogyan is!

A törvényszék ennek dacára *Kure* és társait 2—3 hónapi államfogházra ítélte. A nagyváradi tábla néhány hónappal ezelőtt elfogadta a védőnek a bizonyítás kiegészítésére vonatkozó indítványát és utasította az aradi törvényszéket, hogy hallgassa ki azokat a tanukat, akik a főtárgyaláson kihallgatott hamis anukról kompromittáló tényeket tudnak. Ezek is újabb tanuk igazolták, hogy a régi tanuk gaztalan vallomást tettek.

A nagyváradi tábla ma ismét foglalkozott a pörrel és mérlegelve az összes bizonyítékokat, úgy találta, hogy *Kure János* és társai egyáltalán nem lázították a tömeget, nem követtek el semmiféle büncselekményt és ezért az aradi törvényszék ítéletének megsemmisítésével fölmentette a vádlottakat.

Drámairó asztalos.

Szerző a darabjáról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23.

A nürnbergi dalosverseny ideje óta a világon senki sem csodálkozik azon, hogy a műhelyben néha a megrendelt iparcikkiken kívül meg nem rendelt irodalmi termékek is keletkeznek. *Hans Sachs* volt az első őstípusa a műhelyből előbukkanó művészembereknek. Műhelyében a kerek székek és a lábbeli termelő eszközök mellett kedves otthonra talált a muzsa. *Hans Sachs*, a lábbeli készítő mesterember világhírű művész lett így, akivel *Miksa* császár is szívesen parolázott. A nürnbergi mesterdalnokok ideje óta sokat változott a világ. Am ez a típus nem vészett ki azóta: élő bizonyosság erre *Dalnoki Lajos* asztalosmester, aki — mint azt megirtuk — a szegedi *Dugonics-Társaság* drámapályázatán *A pesti gyerek* című művével győzött.

Igaz, hogy *Dalnoki Lajos* nem lábbelikészítő, mint *Hans Sachs* volt, hanem a gyalut kezeli. Most pedig a bíráló-bizottság kipattanította a titkot, hogy az asztalosmester a tollnak is mivolt művésze.

Az irodalom eseményei iránt érzéket mutató emberek körében nagy várakozással néztek a *Dugonics-Társaság* közgyűlése elé. Kiváncsian várták, hogy kinek a neve kerül elő a *Pesti gyerek* jelíges leveléből. A bíráló-bizottság jelentésében nagy dicsérettel szólott a drámáról. *Scossa* Dezső tanfelügyelő, *Balassa* József lapszerkesztő és *Kun* József tanár egyhanguan azt mondták, hogy a mű előjátéka egymagában megérdemelné az 1000 koronás pályadíjat. Kiforrott izlésű, nagy alkotó erejű, hatalmas stilművész munkája a győztes darab: ez volt a bírálók véleménye.

Ezért sokan abban a hiedelemben voltak, hogy valamelyik irodalmi nagyság adta be pályázatára a drámát. Végre a *Dugonics-Társaság* vasárnap közgyűlése meghozta a szenzációs fordulatot. Olyan várakozással teljes csönd támadt a város háza tanácstermében, aminőhöz nem szoktak az ősi falak. *Lázár György* dr. fölszakította a jelíges levelet.

A névjegyről hangosan olvasta: *Dalnoki Lajos* asztalosmester. Mielőtt a meglepetés szóltalan megdöbbenéséből fölocsudhattak volna a közgyűlés tagjai, a szomszédos tereméből előjött a szerző. A jelen voltak közül többen ösmerték *Dalnoki Lajost* abból az időből, amikor még Szegeden volt neki műhelye. Hozzá rohantak az ösmérésök és szerencsekívánások közben paroláztak vele.

Dalnoki boldogan tért haza Budapestre. A siker óta többször látogatott el hozzá a muzsa, mint annakelőtte. A győztes szerző pedig nem mulasztotta el a köteles hálaadást. Azóta

több poémát szerzett a muzsához. Többek között ezt:

Muzsámhoz.

Tavasza fordult a zord idő,
Festő rügyeket hajt az ág,
Lelkem tele is elmúlt, hála
Néked *Dugonics-Társaság*.

De, muzsám, ne hidd, hogy feledlek,
A dicsőségnek mámore
Nem feledtet el téged vélem,
Arra esküszöm, hogy soha.

Keblem fölött melengetem én
A hála kiseded gyermekét,
Köszönetet mondok tenéked
A szegedi sikerekért.

Most még csak arra kérlek, muzsa,
Hogy munkád ne legyen hiába.
Valahogyan juttass be engem
A pesti Akadémiába.

És a muzsa, a szófogadó, kedves asszony-ság csöndes éjszakákon, amikor pihen a gyalu és munkában van a *Pegazus*, gyakran fölkeresi a mestert és az életnek új drámai mélységeit tárja föl előtte.

A pályakoszorus asztalosmester, egy szegedi lapnak az alábbi sorokat írta a darabjáról:

Othonom, második szülővárosom fehér tanyavilágának színes határában játszódik le az én „*Pesti gyerek*”-emnek története. A budapesti asztalosműhely gyalupadja mellől e tájra szállt a lelkem, hol évek előtt a puszták szabad levegőjét szivta magába, midőn a „*Pesti gyerek*” sorsát a *Dugonics-Társaság* által most már pályakoszorúval ellátott darabomba foglaltam.

Valamikor *Csepreghy Ferenc* műhelyében „gyalulgatva, dalolgatva”, ide vissza, hazára hívott a vágyam. Megtörtém tehát lelkemben ide a *Dugonics-Társaság* pályakoszorúját pályám további biztatásául ömizem meg. Am eljövök magam is, midőn a „*Pesti gyerek*” a szegedi színpadon keresztvizre tartatik és az én nagyrabecsült földijeim előtt a „lelencet” törvényesenem sikerülni fog.

Kiváló tisztelettel:

Dalnoki Lajos.

Ma délelőtt egy hírlapíró — mint fővárosi tudósítónk jelenté — fölkereste *Dalnoki Lajost*, aki ma jött meg Szegedről, ahol valósággal ünnepelték. Az *Üllői-ut* 62. szám alatti földszintes házban lakik, itt van neki nagy asztalos műhelye és ugyane házban nyitott magának e hét elején egy nagy vendéglőt.

A negyvenhatéves férfi a legszimpatikusabb emberek közül való. Ivezett magas homloka nagy értelmességet, szeméi szívjóságot árulnak el.

— Nem első kísérletem ez a szindarab, — mondta a hírlapírónak, — Irodalommal, zenével jó régóta foglalkozom és a mesterségemet azért igyekeztem mindinkább fejleszteni, hogy ne kelljen gonddal dolgoznom. Akiknek az életet a derűs oldaláról adatott megfigyelni, azok, ha nyomorognak, nem tudnak érdemes munkát produkálni. Ezt önmagamról tudom, az irodalomtörténetből és a megfigyeléseimből. Vannak írók, akiknek művészetéhez arra szükségük van. Én nem azok közé tartozom. Ezért is gondoltam, hogy amíg nem mentesítem magam a gondoktól, addig nagyobb szabású dolgot nem csinállok. Nem kis dolog volt, de nem is valami tulságosan nehéz, az étellel a harcot fölvennem, mert ambicionált, hogy a munka

eredményén túl még más, nemesebb érzéssel is gazdagabb leszek.

— Irtam több verset, apróbb zenésített dalt és egy *Tündéralom* című operettet is. Találja ki, hogy a *Tündéralom* keringőjét ki írta? El sem hiszi, ha megmondom, hogy a tizenkétszázötven Feri fiam, aki esuda egy zeneszerző tehetség. Járatom hozzá Haasz Richárd dr. komponistát, aki rajongással beszél a kis gimnazistáról.

Mikor írta a darabjait, ha egész napon át el van foglalva? — kérdezte a hírlapíró.

— Esténként, vasárnap délután és nyáron munkaidő után a szabadban. De ha nagyon elfogott az írás vágya, letettem a cirkalmot vagy a gyalut és papírra vettem egy áriát, vagy egy párbeszédet.

A kérdésre, vajon kiadja-e a munkáját. Dalnoki kijelentette, hogy most már nagyobb irodalmi akciót fog kifejteni és minden eddigi írott dolgát kiadja. „A pesti gyerek”-et egy nádor-utcai nyomdászhoz már sajtó alá is adta.

Dalnoki különben ügyes rajzoló is. A könyve emléklapját ő maga rajzolta és évekkel ezelőtt egy szobrával keltett figyelmet, amiért aranyérmét nyert.

Justh az önálló bankról.

Küldöttségek az elnöknél.

— Fővárosi tudósítónktól.

Arad, március 23.

A mai ülés közben, a tíz perc szünet alatt a képviselőház elnökénél — mint fővárosi tudósítónk jelenti — két küldöttség járt. Mindkettő az önálló bank ügyében foglalt állást és buzdították Justh Gyulát, hogy tartson ki rendületlenül az önálló bank kérdésében eddig elfoglalt álláspontjánál.

Az egyik küldöttséget Nagy Emil országgyűlési képviselő és Rónay Béla függetlenségi pártelnök vezette. A jászkiséri polgárság adta át az elnöknek a memorandumot, amelyben a jászkisériek az önálló bank felállítását előtt az általános választói jog megvalósítását kérik.

Justh Gyula, a küldöttség és a megjelent képviselők feszült érdeklődése közben így válaszolt a memorandumban foglaltakra, amelyet Rónay Béla pártelnök tolmácsolt:

— Örömmel látom magam körül volt választóimat és megelégedéssel hallottam, hogy a munkásság, ha bejutna e Házba, szintén az önálló bankot követelné és ők is a függetlenségi eszméket kívánják elsősorban megvalósítani. Azonban szónokuk és az én felfogásom között némi félreértés van, amit egy pillanatig sem hagyhatok szó nélkül. Meggyőződés, hogy azok, akik a választói jogért az önálló bank felállítását elodáznak, nem tudják mit cselekszenek, mert kedvezőbb alkalmat a mainál nem találhattunk volna sohasem. Amikor a koalíció megalakult, mindenki azt hitte, hogy esupán két évig lesz együtt, amely idő alatt meg fogja alkotni az általános választói jogot. Ha tehát a választói reform még mindig nincs meg, arról nem a függetlenségi párt tehet, mert nem mi gondolkoztunk három évig a választói reform felett. Mi ma abszolút majoritásban vagyunk és ha elodáznák az önálló bank felállítását, nem volnánk méltók a nemzet bizalmára.

Kéri a küldöttséget, tolmácsolják polgártársaik előtt, hogy ő és a függetlenségi párt utolsó lehelletükig kitartanak az önálló nemzeti bank mellett.

A küldöttség hosszasan és lelkesen megéljenzte Justhot.

CSEND A VIHAR ELŐTT.

Wekerle Bécsbe utazik. — Az utolsó békekisérlet.

— Távirati tudósítás. —

Arad, március 23.

A mai háborus hírekről a következő táviratainkban számolunk be:

Haldoklik a béke.

Hivatalos hang a helyzetről.

A félhivatalos *Bud. Tud.* jelenti: A külügyi helyzetben a legesekélyebb változás sem történt. Az eddigi nehézségek továbbra is fennállanak. Irányadó helyen semmit se tudnak arról, hogy a békeakció eddig eredménnyel járt volna. Ez idő szerint a hatalmak békés álláspontot foglalnak el, a döntés azonban már nem várthat sokáig magára.

A nagyhatalmak akciója.

Berlinből táviratozzák: A *Tageblatt* jelenti: A bécsi angol nagykövet tegnap több óra hosszáig tanácskozott Aerenthal báróval, a válság megoldása dolgában készített angol javaslat felett. A két államférfiu hétfőn újból tanácskozott egymással. Az angol kormány most azon fáradozik, hogy olyan formulát találjon, amely Ausztria-Magyarország álláspontját is teljesen méltányolja és az orosz kormány által is elfogadtatik. Eddig még nincs meg egyezés és nagyon kétséges, hogy ez sikerül-e. Hivatalos körök elismeréssel vannak Angliának a béke érdekében kifejtett fáradozása iránt. Bécsben még mindig várnak a jegyzék elküldésével. A béketárgyalások elé nem tekintenek valami nagy bizalommal, mert az eddigi javaslatoknak is sokféle ellenérvelés volt. Egyik legnagyobb bécsi diplomatája így nyilatkozott:

— Minden békéreményem szétfeszlik. Az olasz javaslat nem jöhet többé szóba s Oroszország engedékeny magatartása is újból megváltozott. A jövő hét elején biztosra várható a döntés a konfliktusban.

Münchenből táviratozzák: A tárgyalások lassu folyása elkeseríti a német diplomatákat, mert azt látják, hogy egy északi állam titokban akarja tartani igazi célját. Egyre jobban kiderül, hogy Izvolszki orosz külügyminiszter a tárgyalásokba személyes momentumokat visz be Aerenthal báró ellen. A német kormányköröket elkedvetleníti, hogy a monarkia előzekény viselkedésével azt érte el, hogy a helyzet továbbra is elintézetlenül van. Hivatalos körök sajnálják, hogy az angol kormány által a kibontakozás érdekében tett lépésnek nincs eredménye. Grey angol külügyminiszter azt terjesztette elő, hogy Szerbia egy angol, francia és olasz kormány által jóváhagyott jegyzéket küldjön Bécsbe, de Szerbiát eddig nem sikerült rábírní ilyen lépésre.

Berlinből táviratozzák: Egy nagy állásu bécsi diplomata a helyzetről így nyilatkozott: Szerbia mögött áll Oroszország és Oroszország mögött Anglia. Ezeknek egymást kell támogatniok, hogy alkotásuk összeomlással ne fenyegetse őket.

Párisból táviratozzák: Félhivatalosan jelentik: Angol, Olasz és Franciaország újabb szövegű jegyzéket akarnak javasolni Szerbiának, az általa adandó válasza vonatkozólag, amelybe olyan kijelentéseket szándékoznak foglalni, amely remélhetőleg Ausztria-Magyarországot ki fogja elégíteni.

A helyzet semmiképpen nem változott. de mondható, hogy dacára annak, hogy lényeges változás a mai napon nem történt, mégis a helyzetet sokkal kritikusabbnak és válságosabbnak kell megítélni, mint az utóbbi napokban. A nagyhatalmak tovább tárgyalnak és bár a monarkia Szerbiával szemben követeléseit két rövid pontban foglalta össze, a hatalmak nem képesek egységes elhatározásra jutni. Angol-, Francia- és Olaszország továbbra is mindent elkövetnek a béke érdekében, Oroszország kétszínű viselkedése azonban, a belgrádi politikusok, sajtónak és a szerb népnek bátorítást nyújt további szemtelenségeikre. Ugy látszik, hogy ez a kétszínű politika meggátolja azt, hogy a nagyhatalmak egyezésre juthassanak. Hogy mi lesz ennek a következménye, azt nem nehéz kitalálni.

Minél jobban közeledik az a terminus, amelyre Ausztria-Magyarország hajlandó a legnagyobb türelemmel és békével várni, annál inkább zavaros kezd lenni a helyzet. A monarkia eddigi álláspontjából semmi szin alatt nem hajlandó és nem is fog engedni. Megmutatta mostani magatartásával is, hogy elmegy a béketűrés legvégső határáig is, de ezenkívül nem hajlandó semmi érdekre való tekintettel eddigi álláspontjából engedni. Ezt annál is inkább teheti, mert a nagyhatalmak közül többen és különösen Németország teljesen méltányolja Ausztria-Magyarország eddigi álláspontját, amelyet mindenben helyesel.

A mai hírek között vannak olyanok, amelyek békésebben ítélik meg a helyzetet és pedig annyiban békésebben, hogy Szerbia már most kijelentette, hogy a nagyhatalmak kérésének eleget fog tenni és aláveti magát mindannak, amit a nagyhatalmak követelni fognak.

Vagyis legvégső esetben hajlandó mindazt megtenni, amit Ausztria-Magyarország tőle követel. Ez azonban aligha későn nem jön. A jegyzék átnyújtását illetőleg még nem történt döntés. Mára várták a nagyhatalmak lépését, de ez eddig elmaradt. A helyzet ma úgy áll, hogy 24—48 óra belül, tehát e hét végén, de legkésőbb hétfőn a döntésnek okvetlenül be kell következnie.

Mint a *Pester Lloyd* értesül, Wekerle Sándor miniszterelnök holnap délután Bécsbe utazik. Utazása kizárólag a külügyi helyzettel van kapcsolatban. Mint értesülünk, a miniszterelnök Bécsben való tartózkodása egész péntek estig tart, mely hosszú tartózkodás az osztrák fővárosban mutatja, hogy mily fontos események várhatók a közeli napokban. A miniszterelnök péntek este érkezik vissza, mert a Ház szombati ülésén okvetlenül jelen akar lenni.

Bécsből táviratozzák: A külügyminiszter-eredményével járjon, hogy Szerbia lemondjon riumban a helyzetről így nyilatkoztak: Tegnap a területnagyságra vonatkozó követeléseknapról mára a helyzet nem változott. Angliáról és hogy az egész vonalon leszereljen. Bécsi fáradozik, hogy békés kísérlete megoldásra találjon. A monarkia mostani magatartásáról, Franciaország, Angolország és Olaszország megcsak a legutóbbi szerb jegyzékre adandó válasznál beszélhetünk. Most a nagyhatalmaknak kell beszélni, mi nem érvényesíthetjük az erősebb jogát. Szerbiának összes követelése lemondásáról kell végleges és határozott választ adni.

Bécsből táviratozzák: A közös hadügyminiszteriumban egy előkelő államférfi ezeket mondotta: A diplomáciai tárgyalások úgy látszik, hogy ponton jutottak, mert az angol formulát nem fogadtuk el.

Az angol intervenció.

Londonból jelentik: Megerősítik a hírt, hogy az angol javaslat mindenképpen a béke megoldást akarja a rendelkezésére álló diplomáciai eszközökkel előidézni. Konkrét formában a javaslat tartalma az, hogy Aereathal külügyminiszter jelentse ki a hatalmazza főlaközbenjáró nagyhatalmak képviselőit annak kijelentésére, hogy Ausztria-Magyarország nem fogja megtámadni Szerbiát, hogyha a belgrádi kormány teljesíti a monarkia követeléseit. A nagyhatalmak azután Belgrádban főlészóltanák a kormányt, hogy szereljen le s tegyen Bécsben kötelező nyilatkozatot, hogy politikai kárpótlásra való igényeiről lemond. Aereathal báró szívesen fogadta az angol közvetítést s ezért történt, hogy az ultimátum küldését elhalasztották. Az angol kormány mindent elkövet, hogy Ausztria-Magyarország álláspontját a hatalmaknál annyiban keresztülvigye, hogy az ajánlott formulával a boszniai ügy tárgyi része teljesen el van intézve. Grey angol külügyi államtitkár azonban akciója keresztülvitelében nehézségekkel küzd, mert az oroszok által támasztott nehézségeket még nem tudta leküzdödni. Ehez járul, mint diplomáciai körökből jelentik, hogy Oroszország jelezte, hogy ő maga akar lépést tenni Belgrádban, miáltal megismétlődnek az a helyzet, amely pár hét előtt a hatalmak közös akcióját meggátolta és a célba vett erkölcsi hatást gyengítette. A katonai előkészületek azonban nagyon költségesek és pénzügyi, valamint katonai technikai okokból megengedhetetlen, hogy az elintézését még sokáig halogassák.

Bécsből jelentik: Aereathal és a bécsi angol nagykövet és egy nyugati állam diplomatája közt folyik az alkudozás. De igen peszsimisztikusan fogják fel a helyzetet. Egyik oldalról sem hisznek már a békés megoldásban.

A monarkia ellen

Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger jelenti Belgrádból: A politikai helyzetet itt nyugodtan ítélik meg, mert az entente-hatalmak akcióját nem Szerbia, hanem Ausztria-Magyarország ellen irányulónak tekintik. Azt mondják, hogyha nem így állana a dolog, akkor a hatalmak már rég engedékenységre kényszerítették volna Szerbiát, ezenfelül pedig Ausztria-Magyarország már egy második jegyzéket és aztán ultimátumot intézett volna Szerbiához. Úgy látszik tehát, hogy a hatalmak közt folyamatban levő tárgyalások nemcsak Szerbiára, hanem az európai politika más fontos ügyeire is vonatkoznak. A skupstina köreiben azt hiszik, hogy Szerbia tovább is körjegyzéke alapján fog maradni.

Az utolsó lépés.

Bécsből jelentik: A béke vagy a háború sorsa Oroszország kezében van. Teljesen Oroszországtól függ, hogy a hatalmak akciója, amelyet a béke érdekében megindítottak, olyan

majd nem vállalhatja el az erkölcsi felelősséget az eseményekért.

Belgrádból táviratozzák: Péter király ma a trónörökösét magához hívatta, akivel két óra hosszáig tárgyalt. A király megintette a trónörökösöt és értésére adta, hogy a francia és orosz követek kérték a királyt, figyelmeztesse a trónörökösöt, hogy jövőben tartózkodjék minden háborús izgatástól. A tanácskozás erős konfliktussal végződött. A trónörökös ezeket mondotta:

— Én osztom az egész szerb nép gondolkozását és elhatározását, és hajlandó vagyok azokért síkra szállni. Én leszek a király.

A trónörökös ezután Zsivkovics hadügyminiszterrel sokáig tárgyalt. Egyébként a háborús párt élén a trónörökösrel a hadügyminiszter áll.

Belgrádból jelentik: Tegnap az összes pártklubokban ülést tartottak. Az ó-radikális és a haladóparti klubokban erősen elítélték Milovanovics békeakcióját és azzal vádolták a külügyminisztert, hogy Szerbia ügyét elárulta. Jellemző, hogy Milovanovicsot ép Pasic legbizalmasabb barátai támadták a legélesebben. Az ó-radikális klub elnöke igen erős beszédet tartott, mely csak úgy hemzsegett a kormányelleni támadásoktól és a békepolitikát a legélesebben elítélte. Pasic hívei mindent elkövetnek, hogy a kormány bukását lehetővé tegyék. Ezen okból a skupstina holnapi ülésén bizalmatlanságot akarnak szavaztatni Milovanovicsnak, ami, ha sikerül, alighanem a kormány bukását fogja maga után vonni.

Bukarestből táviratozzák: Péter szerb király egy bukaresti hírlap munkatársa előtt kijelentette, hogy Szerbia ragaszkodik feltételeihez, amelyek a békét biztosítják. Szerbiának — ugymond a király — módot kell nyújtani további fejlődéséhez. Nem tűrhető, hogy továbbra is egy maradjon, mintha börtönbe volna zárva. Szerbia egyébként, eddig valamennyi hatalom tanácsának engedelmeskedett.

Oroszország felelőssége.

Berlinből táviratozzák: Bécs és London között a tanácskozások folyórog fenn, amelyet aligha lehet elsimítani. A nyugati nagyhatalmak meg egyezésének Oroszország magatartása áll utjában, kétértelmű politikájával. Az akció eddig semmiféle eredménnyel nem járt. A csöndes remény, hogy Oroszország támogatni fogja Szerbiát, ezt arra indítja, hogy álláspontjából ne engedjen. Ennélfogva mindenért az orosz diplomáciát kell felelőssé tenni.

Aradi feministák a békéért.

Budapesti tudósítónk jelenti: A magyarországi feministák egyesülete, több fővárosi és számos vidéki nőtisztviselő egyesület, közöttük az aradi is, Bedy-Schwimmer Rózsa aláírásával ma este a következő táviratot küldte ő Felsőgének:

Mély hódolattal járulunk aggódó magyar asszonyok, anyák, feleségek, nőverek Felsőged kegyes anyai színe elé, kérve, adja legmagasabb beleegyezését ahhoz, hogy az osztrák-magyar-szerb konfliktus a hagai választott bíróság elé utasíttassék.

Szerbia magatartása.

Szerbia nem tágit.

Párisból jelentik: Az itteni külügyi hivatalban attól félnek, hogy az Oroszország, Franciaország és Anglia által megkezdett akció nehézségekbe fog ütközni, mert a szerb kormánynak alig lesz módjában, hogy a trónörökös pártjának izgatásával szemben az ország közvéleményére a megváltozott helyzetnek megfelelően befolyást gyakoroljon. A kormány így

— Biztosíthatom Önt, hogy kormányom intenciója szerint a legőszintebben arra töreksem, hogy a békét a monarkia és Szerbia között fenntartsam. Semmi ok sines arra, hogy a helyzetet reménytelennek tekintsük. Szerbia legutóbbi jegyzéke ugyan sem minket, sem a hatalmakat nem elégitette ki, de mégis remélhető, hogy a nagyhatalmak jó tanácsai arra fogják bírni Szerbiát, hogy magatartását teljesen megváltoztassa.

— Az annekszió kérdésében? — kérdezte Roda Roda.

— Ebben és a többi kérdésekben is. Mert nem kell feledni, hogy Szerbiának és különösen a szerb sajtónak magatartása már az annekszió előtt sok kívánni valót hagyott hátra. Olyan ellenségeskedés, olyan mértéktelenség mutatkozott az országban és a sajtóban, melyet nekünk helytelenítenünk és sajnálnunk kell. A sajtó már hónapok óta ernyedetlenül folytatja izgatásait, míg ezzel szemben Ausztria és Magyarország sajtója a legdicsérendő magatartást tanúsítja. A belgrádi lapok napról-napra halálos ellenséggé tünnetik fel a monarkiát és ezzel nagyon megnehezítik a szerb kormány fáradozásait. Még az én szemelyemet sem kimélik.

Belgrádból jelentik: Egy másik újságíró meglátogatta Forgách gróf osztrák és magyar követet, a ki a következőket mondta:

— Az annekszió kérdésében? — kérdezte Roda Roda.

— Ebben és a többi kérdésekben is. Mert nem kell feledni, hogy Szerbiának és különösen a szerb sajtónak magatartása már az annekszió előtt sok kívánni valót hagyott hátra. Olyan ellenségeskedés, olyan mértéktelenség mutatkozott az országban és a sajtóban, melyet nekünk helytelenítenünk és sajnálnunk kell. A sajtó már hónapok óta ernyedetlenül folytatja izgatásait, míg ezzel szemben Ausztria és Magyarország sajtója a legdicsérendő magatartást tanúsítja. A belgrádi lapok napról-napra halálos ellenséggé tünnetik fel a monarkiát és ezzel nagyon megnehezítik a szerb kormány fáradozásait. Még az én szemelyemet sem kimélik.

Beszélgetés Forgách gróffal.

Bécsből jelentik: A N. Fr. Pr. Roda Roda tollából egy intervjut közöl Forgách János gróf belgrádi osztrák-magyar nagykövettel. Forgách gróf ezeket mondta:

— Biztosíthatom Önt, hogy kormányom intenciója szerint a legőszintebben arra töreksem, hogy a békét a monarkia és Szerbia között fenntartsam. Semmi ok sines arra, hogy a helyzetet reménytelennek tekintsük. Szerbia legutóbbi jegyzéke ugyan sem minket, sem a hatalmakat nem elégitette ki, de mégis remélhető, hogy a nagyhatalmak jó tanácsai arra fogják bírni Szerbiát, hogy magatartását teljesen megváltoztassa.

— Az annekszió kérdésében? — kérdezte Roda Roda.

— Ebben és a többi kérdésekben is. Mert nem kell feledni, hogy Szerbiának és különösen a szerb sajtónak magatartása már az annekszió előtt sok kívánni valót hagyott hátra. Olyan ellenségeskedés, olyan mértéktelenség mutatkozott az országban és a sajtóban, melyet nekünk helytelenítenünk és sajnálnunk kell. A sajtó már hónapok óta ernyedetlenül folytatja izgatásait, míg ezzel szemben Ausztria és Magyarország sajtója a legdicsérendő magatartást tanúsítja. A belgrádi lapok napról-napra halálos ellenséggé tünnetik fel a monarkiát és ezzel nagyon megnehezítik a szerb kormány fáradozásait. Még az én szemelyemet sem kimélik.

Belgrádból jelentik: Egy másik újságíró meglátogatta Forgách gróf osztrák és magyar követet, a ki a következőket mondta:

— Biztosíthatom önt arról, hogy itt egészen biztosnak érzem magamat. Fontosnak tartom annak a megállapítását, hogy a szerb kormány biztosságom tekintetében minden szükséges intézkedést megtett és hogy ellenem való támadás teljesen lehetetlen. Azokra a hírekre, a melyek rólam időközönként a szenzációkban utazó nem komoly lapokban megjelennek és a melyek között a legenyhébb az, hogy meggyilkoltak, a viszonyok ismerője nevetni fog. Minden reggel feleségemmel nagy sétát teszünk és senkinek sem jut eszébe, hogy csak egy sértő szóval is illessen bennünket. A bécsi külügyi hivatal jegyzéke átadásának idejéről semmit sem tudok: nem kaptam semmiféle utasítást. A jegyzék tartalmát természetesen nem ismerem. Az én meggyőződésem szerint *ultimátumról nem lehet szó*, mert erre nem is volna kielégítő ok.

A szerb miniszterek nyilatkozatai.

Ugyancsak *Roda Roda* tegnap beszélgetést folytatott több szerb miniszterrel is. *Novakovics* Sztojan miniszterelnök ezeket mondta:

— Hígyjen ön nekem, mondotta a miniszterelnök, *mi őszintén akarjuk a békét és mondhatom, hogy ma, hála Istennek, a béke kilátásai erősebbek a háboruénál. Ausztria-Magyarország nem hisz nekünk, pedig mi őszintén a békét akarjuk. Minden valószínűség háromnegyed része békére mutat, az utolsó, negyedrés pedig Ausztria-Magyarország kezében van. Ne mutassák nekünk a nagyhatalom ökleit és béke lesz.*

Milovanovics külügyminiszter ezeket mondta:

— Mi mindent megteszünk, hogy ne akadályozzuk a nagyhatalmak akciójának sikerét. E pillanatban még összetett kezekkel várjuk az akció eredményét. Szerbia kész magát a nagyhatalmak minden jogos döntésének alávetni.

— Minden jogos döntésének — kérdezte az újságíró. Tehát csak olyan döntésnek, melyet Szerbia jogosnak tart?

— Nem, — mondta a külügyminiszter — ni a hatalmak döntésének *mindenesetre engedünk*. Akár konferencia útján, akár más módon jön az létre.

— És ez a döntés végső megoldása lenne boszniai kérdésnek?

— *Végső? Mi nem köthetjük le mankat minden időre. Elég az, ha olyan lesz megoldás, amely a legközelebbi időre szól.* Szerbia semmiképp sem akar háborút provokálni. A mi fegyverkezésünk csak defenzív és *int ilyen is tökéletesen*. Mi fél uton állva mutatunk, míg Ausztria-Magyarország fegyverzése már annál a határnál van, amelyen túl egyverkezést defenzívnek nem lehet mondani. Ha garantálják nekünk, hogy a monarkia nem támad Szerbiára, megteszük a lelelést.

Arra a kérdésre, hogy miért nem avatkozik a kormány a sajtó izgatásába, a külügyminiszter ezt mondta:

— Szerbiában teljes a sajtószabadság és semmi törvényes eszközünk, hogy a sajtó mi véleményünk szerint kormányozzuk. A kormány politikáját az elérhető szerint írja, a sajtó az övét a kívánható, szerint. A sajtó izgatott, valahol ki kell ennek az izgatásnak törnie. Ha az újságokat kényszerítő tónusuk enyhítésére, meglenne a veszély, a nép izgatott véleménye más uton *ne megnyilatkozzon*. Ne követeljük tehát, hogy a megvert gyereket még a sírásáig megakadályozzuk.

Belgrád hangulata.

Belgrádból táviratozzák: A szerb sajtó a nézetének ad kifejezést, hogy a nagyhatalmak közt a béke felállítására nem lehet

európai békét megmentsék és igazságos megoldással nyugodt európai helyzetet teremtenek. Ez által az a veszély forog fenn, hogy akut krízis helyett burkolt krízis lép fel. *Szerbiának az Európa által kényszerített nyilatkozatával a helyzet nem változna*, mert a béke veszélyeztetése nem a szerb kormány nyilatkozatában rejlik, hanem a Bosznia és Hercegovina anneksziója által a szerb nép számára előállított kényszerhelyzetben.

Belgrádból táviratozzák: A belgrádi szocialista párt ma este viharos lefolyású ülést tartott. A pártvezér kifejtve a helyzetet, kijelentette, hogy Szerbiának követelése jogos, de a szerb kormány szándéka a követeléseket illetőleg kompromitálja Szerbiát, épen úgy, mint György trónörökös. A legnagyobb csapás, hogy a kormány a cárizmus egyszerű ügynöke, amely azt is megengedte, hogy a legutóbbi szerb választ Izvolszki diktálja.

Montenegró háborura készen.

Beszélgetés a montenegrói követvel.

Egy fővárosi lap levelezője beszélgetést folytatott Montenegró konstantinápolyi követével: *Gregovitscsal*. Érdekes nyilatkozatát a következőkben ismertetjük:

Gregovits — magánvéleményeké — azt a hitét fejezte ki, hogy a hosszas tárgyalásoknak előbb-utóbb mégis csak háboru lesz a vége, majd a tudósító kérdésére ezeket mondta:

— Biztosíthatom önt, hogy Szerbia nem fog támadni. Ez teljesen ki van zárva. Ellenben több mint valószínű, hogy ha Bécs újabb jegyzéket intéz Belgrádba és felvilágosítást követel a hadi készülődések felől, a szerb kormány újból csak kitérő választ fog adni. ~~Igy hát el kell készülnünk, hogy nyolcvan nap múlva Ausztria-Magyarország ultimátumot fog intézni Szerbiához.~~ Tudomásom szerint erre a válasz az lesz: jöjjön, aminek jönnie kell.

— És mit fog tenni az ön országa?

— Mi már a múlt év októberében véd- és dacsövetséget kötöttünk Szerbiával. Akár Szerbia támad, akár őt támadják meg, *mi teljes hadierőnkkel támogatjuk*. En tudom, — folytatta a követ, — hogy Ausztria-Magyarország képes bennünket összezuzni. De a küzdelem véres lesz. Mi csak negyvenötezer embert tudunk harcra küldeni, de országunk geográfiai fekvése és alakulása olyan, hogy annak teljes elfoglalása óriási véráldozatot igényel. Hígyje el, nem tuzok, amidőn azt mondom: legalább kétszázötvenezer katona kell csupán Montenegró leigázására. Szerbiával sem lehet egy-két hét alatt elbánni. Tegyük fel azonban, hogy a monarkia, nem törődve az emberélettel, mind a két kis országot elfoglalja. Mi lesz azután? Be akarja kebelezeni magát? Ezt, mint abszurd föltevést, ejtsük el. Mit ér el tehát a monarkia a háborúval?

— Ha a monarkia lesz a támadó fél, Oroszország föltétlenül támogatni fog bennünket. A cár és Izvolszki békés természetűek; a közvélemény azonban oly nyomást fog gyakorolni rájuk, hogy meg nem tagadhatják a segítséget. És ha Oroszország kilép a semlegeségből, akkor kész az európai konflagráció.

Arra a kérdésre, hogy a hatalmak mily magatartást tanusítanak a békés kibontakozás tekintetében, így felelt a követ:

— Valamennyi hatalom ily irányban interveniált Belgrádban és Cettinjében. Legintenzívebben Franciaország. Anglia is ajánlotta a békés megoldást, de nem helyez rá súlyt.

Elfogtak két magyar katonát.

Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger jelenti Cettinjéből, Montenegró határőrök által

a kattarói öböl közelében fekszik, egy osztrák-magyar őrsapatot montenegrói határőrök megkötöttek. A montenegróiak elfogtak két osztrák-magyar katonát és Montenegróba vitték. Az ottani osztrák-magyar nagykövet emiatt passzt tett a külügyminiszteriumban, mely biztosságot küldött a helyszínére, hogy a tényállást, melyről semmit sem tudnak Cettinjében, megállapítsa.

Háborus előjelek.

A tartalékosok családjáért.

Moskovitz Iván dr. képviselő, — mint budapesti tudósítónk jelenti — egy most különösen aktuális kérdésről fog a Ház holnapi ülése interpellálni. Ismeretes dolog ugyanis, hogy Ausztriában már egy évvel ezelőtt intézkedett a törvényhozás a béke idején gyakorlatra behívott tartalékosok és póttartalékosok családjának segélyezéséről. Az osztrák honvédelmi miniszterek a múlt napokban tett nyilatkozata szerint Ausztriában már arra nézve is történt rendelkezés, hogy ez a segély kiterjedjen mindazok családjára is, akiket most, a külpolitikai benyodalmak folytán nem fegyvergyakorlatra, de a csapatok állományának magasabb létszámra való kiegészítése végett hívtak be. Minálunk eddig ilyen, törvényben biztosított segély nem volt. A hadmentességi díjalapból csak a mozgósítottak családtagjai részesülnek istápolásban. Ha tehát, úgy mint most is, formaszzerű mozgósítás nélkül, hónapokig kénytelenek tartalékosaink és póttartalékosaink a csapatok létszámának kiegészítése végett fegyverben maradni, a kenyérkereső nélkül visszahagyott családok ~~segélyezéséről~~ állami költségvetésben nem részesülnek. E miatt fog holnap Moskovitz a honvédelmi és pénzügyi miniszterhez interpellálni.

Álruhás szerb tiszték Budapesten.

Budapestről jelenti tudósítónk: Nagy titkolódzással kezelik a katonai hatóságok a tegnapi nap szenzációját, hogy a fővárosban sikerült két álruhában bujkáló szerb tisztet: egy ezredest és egy főhadnagyot leleplezniök és letartóztatni. Az eset — mint egy könyvatos lap írja, — valóban megtörtént. Az Üllői-ut végén levő honvédegyalagsági laktanya néhány közlegénye, bár szigorúan megtiltották nekik, hogy az esetről bármiféle felvilágosítást adjanak, engedett a szigorú diszkrécióból és szerte a városban elmondta az eset egyes részleteit.

Tegnap délután két bosnyák házaló jelent meg az Üllői-ut végén levő honvédegyalagsági laktanya előtt és apró csecebecséket, pipákat árusított rendkívül olcsó áron a bakáknak. Egyiknek-másiknak hitelbe adtak árut, de még a nevüket sem kérdezték meg a vevőiknek, akikkel beszélgetésbe elegyedtek és kikérdezték őket a háború készülődéseiről, a tartalékosok behívásáról és az ezred létszámáról. A kapuban álló káplárnak feltűnt a dolog. Jelentést tett róla a napos tisztnek, aki a két házalót maga elé hozatta és megmotoztatta. Utlevelet és szerb igazoló iratokat találtak náluk. Kitűnt, hogy az illetők nem is házalók, hanem aktív szerb tiszték. *Terkovich* Györgye ezredes és a szárnysegéde, egy főhadnagy. Letartóztatták őket és a honvéd-hadbírótság Práter-utcai börtönébe vitték.

Szerb bujtogatók Magyarországon.

Zomborból táviratozzák: Az itteni környéken szerb bujtogatók járnak, akik felkelésre akarják bujtogatni a szerbeket Magyarországon ellen. A hatóságok csendőröket és detektíveket küldöttek ki a bujtogatók kézrekerítésére akik

szerbek teljesen nyugodtak és nem szimpatia-
nak velök.

A helyzet a tőzsdén.

Budapesti tudósítónk jelenti: A tőzsdén ma nyugodt volt a hangulat. Az értéktőzsdén délelőtt estek az értékek, de később itt is némi javulás mutatkozott. A holnapi napon várják a döntést. A gabonátőzsdén az irányzat szilárd volt, az áprilisi buza ára 40 fillérrel emelkedett.

Bécsből táviratozzák: A gabonátőzsdén a tartományi biztos a következő jelentést függesztette ki: Nincs olyan hír, amelynek alapján a helyzetet komolyabban lehet felfogni, mint a múlt héten volt. A hatalmak azon fáradoznak, hogy Szerbiát rábirják az engedékenységére.

Wekerle titkos utja.

A trónörökösnél volt.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, március 23.

Hol volt Wekerle miniszterelnök vasárnap? Annyit nagynehezen sikerült biztosan megállapítani, hogy a miniszterelnök vasárnap nem tartózkodott Budapesten. Különben — mint azt mai számunkban megírtuk, — a kérdezőskedésre ő maga is, meg a titkársága is azt válaszolták, hogy Bécsben voltak és a Bristolban ebédeltek. Boda főkapitány is azt mondta, hogy Wekerle vasárnap nem volt itthon. Justh elnök a folyosón azt újságolta, hogy a miniszterelnök Schönbrunnban volt, végül pedig a Pester Lloyd kategorikusan kijelenti, hogy a tervbe vett bécsi miniszteri értekezlet nem tartott meg ugyan, de viszont az is konstata-
ható, hogy Wekerle vasárnap nem volt Budapesten.

Mindezek után egész bizonyossággal megállapítható, hogy Wekerle szombaton éjjel nagy titokban Bécsbe utazott és vasárnap este hét órakor már ismét Budapesten volt, ahol azonnal látogatást tett Kossuth Ferencnél.

Most az a kérdés, hogy mit csinált a miniszterelnök Bécsben és miért titkolta ennyire az utazást.

Egy estilap azt írja, hogy a legjobb forrásból arról értesül, hogy Wekerle miniszterelnök vasárnap délelőtt egy teljes órán át tartó audiencián volt Ferenc Ferdinánd trónörökösnél a Belvedere-palotában. A miniszterelnök még a magyar házban se fordult meg. Reggel Bécsbe érkezett, szalonkocsijában megreggelizett és a toalett után sétakocsizást tett titkárságával. Azután a Belvederébe hajtatott az audienciára, ahonnan a Bristolba ment, ahol megebédelt, később pedig hazautazott Budapestre.

Kristóffy környezetéből azt a hirt kapja az említett lap, hogy a volt belügyminiszter a legutóbbi audiencián a trónörökösnél egy memorandumot nyújtott át a magyarországi politikai helyzetről. Kristóffy ebben az írásban javaslatokat tesz a zavaros politikai helyzet szánására.

Már most igen valószínű, hogy a trónörökös e memorandum következtében kérte magához Wekerlét, akitől információkat akart szerezni a magyarországi viszonyokról. Ugyáltszik, Wekerle igen jó impressziókkal távozott az audienciáról, mert tegnap a Házban nagyon jó kedvében volt és jó kedve átplántálódott miniszter társaira is, akik szintén feltűnő jó hangulatban voltak. Egy képviselő meg is jegyezte:

— Sohase láttam ilyen jó kedvében Ap-
ponyit. Wekerle mondott neki valamit és ettől

Nagyon pikáns izű a Kossuth-párt hivatalos lapjának az a híre, hogy Khuen-Hédér-
áry Károly gróf volt miniszterelnök az el-
últ szombaton kihallgatáson jelent meg a
irállyal. Az audiencia jellegéről és tárgyá-
ról mit sem említ az idézett lap bécsi forrása.

Bonyodalom a szoknya körül.

Leintett udvarló.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23

A szegedi esküdtbíróóság — mint tudósi-
ónk jelenti — pikáns háttérű ügyet tárgyalt
na. Nyomtatvány utján elkövetett rágalmasz
és becsületsértés bünteselekményével volt vá-
lólva Ocskay Gyula apátfalvi római katolikus
kántortanító, aki ellen Kozma László ottani ál-
atorvos emelte a panaszt.

A vád tárgyát képező esemény ott kezdő-
dik, hogy a kántornak szép nővére van, aki
ívónő, az állatorvos pedig nőtlen fiatalember.
A fiatalok összeismerkedtek. Hogy milyen ba-
rátság állott fenn közöttük, nem derült ki a
tárgyaláson, ellenben kitűnt, hogy Ocskay ki-
kérte magának Kozmától, hogy a nővérenek
udvaroljon.

Ebből aztán bonyodalom keletkezett. Ocs-
kay azzal okolta meg álláspontját, hogy Kozma
nagy előszeretettel viseltetik a szoknya iránt
és mivel ez a kellemes, illetve nem kellemes
tulajdonsága köztudomású Apátfalván, nem
akarja, hogy nővére Kozma látogatásai folytán
hírbe jöjjön.

Kozma erre a Makói Hírlap 1907. augusz-
tus 10-iki számában nyilatkozatot jelentetett
meg, amelyben röviden azt írta, hogy a közön-
ség megítélésére bizza az olyan gavallér eljárás-
át, aki a sértésért nem ad lovagias elégtételt.
Ezt a körülményt másnap Ocskay Gyula nyi-
latkozata követte a Makói Újságban. A nyilat-
kozat egyes sértő kitételeiért indított aztán bün-
ügyi eljárást Ocskay ellen Kozma.

Az esküdtbíróóság mai tárgyalásán a vé-
delem leginkább azt hangoztatta, hogy a vád-
lott eljárása jogosult volt, mert ha tényleg
megáll az, hogy a vádló szoknyavadász hirne-
vében áll, méltán felthette nővére jó hírnevét.
A vádlott különben tíz testvérét segíyezi és
így nem lehet azt az ő gavallérságának a ro-
vására írni, ha nem párbajozik akkor, midőn
az állása elvesztését vonná maga után.

Az esküdtek a védelemnek helyt adva, nem
bűnösnek mondták ki Ocskay Gyulát a nyom-
tatvány utján elkövetett rágalmaszban és be-
csületsértésben, mire a bíróság is felmentette a
vád alól.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Asztalos Sándor társaság, mint szo-
borbizottság elnöksége ezúton tudatja tagjai-
val, hogy a gyűlések ezután nem minden hét
szerdáján, hanem minden hónap első szerdáján
tartatnak meg a társaság hivatalos helyiségében.

(*) A rabsegélyző-egylet közgyűlésének e ha-
lasztása. A rabsegélyző egyletnek e hó 25-ére
kitűzött közgyűlést, április 2-án délután 5

A SZERB BANDÁK.

A magyar kormány kiadott félhivata-
los jelentéséből kitűnt, hogy a monarchia
számít egy esetleges banda-háborúra. A
szerb bandák betörései ellen ugyanis még a
szerb kormány se tudhat kellően védekezni.
Szerb bandák azok, amik az osztrák hadve-
zetőséget legjobban aggasztják. A bécsi kor-
mány akkor kezdte elveszteni a türelmét,
amikor a bandák szervezéséről aggasztó hí-
rek érkeztek a hadvezetőséghez és ma is, a
kés élén lebegő helyzetnek legnagyobb ve-
szedelmé a bandák. Ha egy ilyen, a határra
bocsátott horda fanatizmusában és korlátolt-
ságában most megdörög a rendetlen sortűzét
a bosnyák határon, a félelmes háboru, euró-
pai bonyodalom kitör.

Emlékszünk azonban időkre, amikor a
szerb bandaszervezkedés nem volt ennyire
gyűlölt dolog a bécsi kormány előtt. Sőt,
amikor bécsi pénzen és bécsi szervező-tevé-
kenységgel fölállított szerb bandák jöttek át
a határon és a hadvezetőség akkor csak azt
sajnálta, hogy nincsenek nagyobb számmal.
Ez 1848-ban és 1849-ben történt. A határör-
vidéken, a Bácskában, a Bánátban, Szerém-
megyében, a csajkás-zászlóalj vidékén kitört
magyarellenes szerb lázadásban tömegszámra
vettek részt a szerb fejedelemségből és Bosz-
niából átjött szerbek, akiket az osztrák had-
vezetőség szervezett bandákba, látott el tisz-
tekkal, lovassággal, tüzérséggel és pénzzel.
A magyarok ellen harcoló negyvenötezer
szerb között mintegy tízezer szerbországi és
boszniai volt és ezek voltak a legvérengzőb-
bek, legkegyetlenebbek. Hogy az osztrák bi-
vásnak engedtek, annak nem is volt más
oka, mint a szabad rablás és dus zsákmány
reménye. Akkor ugyanis a szerb fejedelm-
ség és Bosznia még körülbelül azon a kultu-
rális és gazdasági fokon álltak, amiből ma
például Montenegró alig emelkedett ki, hogy
tudniillik a népének az évtizedek óta szak-
adatlanul tartó harcok folytán a háboru tulaj-
donképen kenyérkereset volt. És Ausztria
ezt a nagy rablófészket kibérelte magának és
rábocsátotta Magyarországra. A szerb pa-
rasztok közt, akiket most Ausztria-Magyaror-
szág elleni háborúra buzdítanak, bizonyára
sokan lesznek, akik apáik elbeszéléséből em-
lékeznek rá, hogy egyszer már végigpuszti-
tották az ellenség földjét...

A szerbek föllázításának a fészke negy-
vennyolcban tulajdonképen Belgrád volt. Itt
székelt a szerb lázadás szításának osztrák fő-
ügynöke, Mayerhofer ezredes. Ő volt az akk-
reditált osztrák konzul Karagyorgyevics Sán-
dor fejedelem udvaránál, aki akkor, mint
Törökországnak hűbéradóra kötelezett, de
egyébként független államfő uralkodott Szer-
biában. A titkos szálak, amelyek a szerb
lázárdást Magyarországon életre rángatták,
Mayerhofer konzul és a bécsi kormány közt
kezdtek szövödni. Még a Bácska nyugodt
volt és Mayerhofer már Bécs titkos instruk-
ciói szerint dolgozott Belgrádban. Később is,
a lázadás első kitérőkor, a már-már láng-
baboruló területeken lévő császári és királyi
katonaság parancsnokai még nem tudták,
hogy viselkedjenek: a magyar hadügyminis-
teriumnak engedelmeskedjenek-e, vagy Jel-
lasics módjára forduljanak a magyarok ellen,
csak Mayerhofer tudta, hogy egy izmos se-
gédereget szervez Windischgrätz expedíciója
számára.

Amikor Windischgrätz Magyarország el-
len előkészíteni kezdte „büntető expedícióját”
és a bécsi hadügy- meg pénzügyminisztérium
a seregek fölszerelésén munkálkodott: vala-
mint Schlickről, az erdélyi Puchnerrel, a Ga-
licia határan levő csapatokról, szóval a Win-
dischgrätzről különálló hadtestekről gondos-
kodtak, épp úgy igyekeztek figyelembe venni
Mayerhofer kívánságait, aki az akkor még
csendes magyar szerbeken kívül főleg a már
szervezkedő szerb bandák számára sürgetett
tiszteket, lovasságot, municiót, fegyvert és tü-
zérseget. És kapott is, amennyire csak az ak-
kor Olaszországban erősen igénybe vett, ki-
merült Ausztria megfeszített erővel képes
volt rá. És jöttek a szerb bandák Magyar-
országba. Szakadatlanul özönlöttek a sza-

utóbb már vagy tizezren raboltak, gyilkoltak magyar területen.

A legnagyobb részük Kniesanin, a hírhedt guerilla-vezér parancsnoksága alatt volt és zászlóaljakat vegyesen vezényelték osztrák és szerb tisztek szép egyetértésben. Ott küzdött Kniesanin alatt az egyetlen szerbországi zászlóalj, az akkori szerb hadsereg parancsnoka, Jovánovics Száva, szerb fejedelmi őrnagy is. Mintegy ezer szerb jött át akkor a fejedelemségből az ősz Nenádovics pápa, a Kara Györgye szabadságharc idejéből népszerű apostol, Szerbia mostani képviselőjének Szófiában és Konstantinápolyban egyik őse alatt az osztrák fegyvereket segíteni. És Szuplikáccé osztrák tábornok, a szerb lázadás vezetője, osztrák császári páténessel kinevezett magyarországi szerb vajda abban a pillanatban halt meg, amikor főhadiszállásából, Pancsováról kilovagolt Kubinba, hogy egy szállítmány Mayerhofertől felfegyverkezett szerbországi bandaharcost fogadjon.

— Üdvöz legyetek! — mondotta az osztrák tábornok a szerb bandaharcosoknak. — Üdvöz legyetek hősök, testvéreim! A világ szeme rajtatok és látni fogja, hogy sietnek testvérek a testvérek segítségére . . .

Azzal lefordult a lóról és — alighanem egy angina pectoris-rohamban — meghalt. Aznap kapta meg Bécsből szerb vajdává való kinevezési okiratát.

Es ime, ma félelmesen fenyegető veszedelem a szerb bandák. Valóban van valami kegyetlen humor benne, hogy Ausztriának most egykori szövetségesei ellen kell fegyverkeznie: az orosz pánszlávizmus és a szerb bandák ellen.

Egy gondolat . . .

— *Petőfitől eltérően.* —

*

Engem is bánt egy gondolat:

Mért váltam be a sor alatt!

Lett volna inkább lud a talpam,

S a hadseregtől ebrudaltan

Fizettem volna gyáva mód

A hadmentességi adót,

„Tart. hadnagyi” címről lemondva

Csak civil lettem volna, ronda,

Kinek egy puccer sem köszön,

Hanem úgy az annekszióhoz

Nem lett von' sohase közöm!

Az én tragédiámmá válhat,

Hogy meg nem értik Aerenthalat.

Bécsben kilenc diplomata

Között dul a jegyzék-esata.

S ha még se tudnak megegyezni,

Azért nekem kell odaveszni.

Parancshoz nincsen magyarázat:

Elhagyni büröt, kávéházat,

Puha, kicsi garzón-lakásom,

Hogy újra talán sohse lüssön,

Elindulni a csatatérre,

Szomjazni az ellenség-vérre,

S mikor csordultig van a jó:

Egy elrejtett akna fölött

Szétpukkanni, mint egy orosz léghajó!

Ne ily halált adj énnekem,

Ne ily halált adj Istenem.

Ha a halál mellettem résen:

Haljak meg végegyengülésben,

Ha több szeretni valóm nincsen

Sorvadjon el a hátgerincem,

S ha elborit koporsóm pupja,

Sirasson el, mint hü tagtársat

A százesztendősöknek klubja.

Ilyen, élet s gyönyörre vágyva,

Nem holt hős: legyek élő gyáva.

Hát ott essem el én,

Európa delén

Hegyek között, a szerb piszokba,

S örvendjenek elestem

A banda-hősök, vigyorogva?

Hogy jeltelen sirba guritszon

Egy brutális kragujeváci,

S halál-évfordulóimon

Qalt bugjon rólam Pósa bácsi,

S kilenc kemény strófán keresztül

Oly hőssé próbáljon megtenni,

Amire én, debizugyisten

Nem vágyom soha, soha lenni! . . .

— OS.

Az orosz önkéntesek.

Kalandorok és iszákosok.

— Az Aradi Közlöny, Adóosztályától —

Arad, március 23

A szerbek nagy garral hirdetik azt a nagy-számu orosz önkéntes tiszteket és közlegényt, aki csak az első ágyuzót várja, hogy Szerbia védelmére siessen. Egy katonai szaklap ma megjelent számában ennek kapcsán a következőket írja:

Az orosz önkéntesek szereplése nem volna új dolog.

Igy ismeretes, hogy Csernajeve tábornokkal, aki 1876-ban a szerbeknek a törökök ellen viselt háborújában az előbbieket vezére volt, orosz önkéntesek is voltak Szerbiában.

Gopcevicus az oroszok eme szerepléséről nem sok kedvezőt ir. Itt közlünk néhány erre vonatkozó szemelvényt:

— Csernajeve minden zászlóaljat, a melyben néhány orosz volt, orosz-nak nevezett. Igy például az ugynevezett orosz—bosnyák—olasz—szerb zászlóaljban négyszázkilencven szerb mellett csak nyolc orosz, öt bosnyák és két olasz volt. Az orosz önkéntesek tekintetében is helyre kell egy nézetet igazítani, mely szerint állítólag huszezen küzdöttek volna Szerbiában. Ez a tévedés onnan ered, hogy a szerb kormány minden önkéntes csoport megérkezését tizzel megszorozva sürgönyözte szélre a világra, hogy Oroszországot pellengére állítsa s a háboruba belevonja. A valóság az, hogy az 1876-iki hadjáratban csak kétezerháromszázötven orosz vett részt. A szláv bizottság ugyan hétezer önkéntes részére folyósított pénzt: azonban sok orosz állítólag négy-ötször vett föl kézi pénzt és vagy egyáltalában el sem utazott Szerbiába, vagy pedig csak Turn-Severinig jutott. Összesen vagy négyezren érkeztek Belgrádba, akik közül az említett kétezerháromszázötven a hadsereghez valóban bevonult, a többi azonban a kalimejdanon való néhány séta után ismét visszatért hazájába igen megelégedetten, hogy ingyenkirándulást tett Szerbiába. Azt sem szabad hinni, hogy az a kétezerháromszázötven orosz mind hazafias szláv lett volna. Nagy részük kalandor volt, az itálnak lódolt s a szerb katonák megvetését vonta magára, kik nem nagyon örültek az ily *fegyvertársaknak* s ennek következtében az orosz tisztekkel szemben is igen akaratosak voltak. Az először érkező oroszok derék, önfeláldozó emberek voltak, de a következők többnyire elzüllött exisztenciák, korbhelyek, vagy Oroszországban is lefokozott tisztek voltak, a kik között volt néhány bátor ember is, de híján minden katonai tudásnak. Egyszóval, a moszkvai szláv bizottság nem értette a dolgot, nem tudott kiválasztani és nem ismerte Szerbia viszonyait.

Egy alkalommal maga Csernajeve, az orosz önkéntesek vezére azt mondta volna, hogy le fog mondani; a szerbek nem szeretik, ő pedig nem érti meg sem az országot, sem a népet.

A hadjárat alatt a szerb táborban egyenetlenség, áskálódás és a szerbek meg oroszok között a gyűlöletig fokozódó féltékenység uralkodott.

A szerb parancsnokokat — az egyetlen Horvátovicus kivételével — oroszokkal helyettesítették.

Hogy ez a féltékenykedés és az ebből származó magadicséret mennyire fokozódott, mutatja, hogy Csernajeve a gjunisi csata után azt sürgönyözte Pétervárra, hogy az oroszok oly hősiessé küzdöttek, hogy egy önkéntes zászlóaljából csak tizennyolc ember maradt, a többi mind elesett.

Ez az óriási veszteség pedig abban leli magyarázatát, hogy Oreskovics ezredesnek sikerült később a hiányzó és elinált négyszáz embert Cuprijánál összefogni.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Lucia, opera. Az olasz operatársulat felléptével. (A bérlet).

Csütörtök: Dlután: A király, vigjáték. Este: Traviata, opera. Az olasz operatársulat felléptével. (B bérlet).

Péntek: Vackacska, szimű. Gál Gyula vendég-felléptével. (C bérlet).

Szombat: Dlután: Tündér Ilona, rezejáték. A Kossuth-zobor javára Gál Gyula közreműködésével. Este: Vackacska, szimű. Gál Gyula vendég-felléptével. (A bérlet).

* Az Aradi Képző- és Iparművészeti társulat husvéti kiállítására ma is sok és értékes képet és műtárgyat jelentettek be. Az újabb bejelentések a következők: Petrovics Arzén többek közt egy eredeti nagybecsű Rubens-képet és egy 12. századból való bizanci festményt, Kell Pál dr. Diószeghy és Csók István-féle képeket. Lukácsy Lajos Margittay Didóját, Kintzig János több mint tiz elsőrendű festőnk képeit jelentette be. Varjassy Árpád Pregdicainak egy 1862-ből való érdekes képét ígerte a kiállításra, melyre Sándor Ede, Székely Salamon és mások is ígértek érdekes műtárgyakat.

* A színházi bizottsági tag ur protezsál. Különös színházi pikantériáról beszélnek most Szegeden. A Baccarat fő női szerepe körül háborúság támadt. Ugyanis ezt a szerepet a szegedi színházban évek óta Tóvölgyi Margit játszotta. A múlt hetekben azonban Almásy Endre igazgató elvette tőle a szerepet és Fodor Ellának, a társulat másik tagjának adta oda. Ez élénk feltűnést keltett és a színházi bizottságban is szóvá tették egy héttel ezelőtt. Becsey Károly országgyűlési képviselő leplezetlenül megmondta a bizottsági ülésen, hogy a szerepelvétel azért történt, mert Wimmer Fülöp köztelgyári igazgató, a színésznők állandó támogatója, protezsálta Fodor Ellát a színház igazgatójánál. Wimmer emiatt Becseyt a lapokban élesen megtámadta. Igy az ügy ismét a színházi bizottság elé került, amelyen Palócz László szerkesztő elmondta, hogy Tóvölgyi Margit színésznő levelet írt neki s többek között ezt írja a szerepelvétel okairól:

A művezető igazgató ur személyesen keresett föl a lakásomon és a következő szavakkal kérte el a szerepet:

— Margit, kérlek, add ide a szerepet. Kárpótollak mással. Kiosztottam már Otthont, Folt, amely tisztit, majd jön Széchy Mária is, — csak add ide, mivel a bizottsági ülés után Wimmer Fülöp ur pártfogásomba ajánlotta Fodor Ellát és én — óhaj-tására — a Baccarat-ból a szerepet odaigérttem. Én kerülök tehát ígéretem be nem váltása folytán genembe: az igazgatóságnak pedig határozottan nagy szolgálatot teszel vele! Erre adtam én aztán a szerepet kénytelen-kelletlen vissza. Igy történt. Minden egyéb mesé!

Ez nagy feltűnést keltett a bizottságban. Wimmer Fülöp azonnal kijelentette, hogy ez nem igaz. A színház igazgató természetesen szintén megeafolta Tóvölgyi Margit állítását. Erre a bizottság napirendre tért a dolog fölött.

* A „Nyugat”-nak, Ignotus, Fenyő Miksa és Osváth Ernő kitűnő folyóiratának most jelent meg a 6-ik száma, a következő gazdag tartalommal: Schöpfung Aladár: Előszó egy talán megirandó Petőfi tanulmányhoz. Laczkó Géza, Ady Endre, Pásztor Árpád, Peterdy István: versek, Tóth Wanda: Az ötvenéves ember. (Elbeszélés.) II. Kuncz Aladár: Egyetemi portrék. I. Riedel Frigyes. Karinty Frigyes: A dárda. (Novella.) Schiller Ottó: Az esztétika biológiája. Móricz Zsigmond: A százszin selyem keszkenő. (Novella.) A „Figyelő” kritikai rovatartalma: Alexander Bernát könyve (Lengyel Géza); Hauptmann (Lengyel Menyhért); Bartók Béla első suiteje (Csáth Géza); Capus „A két férfi” (Balázs Béla); A nemes gyűjtemény (Lengyel Géza); Földes Imre „Hivatalnok urak” (Fenyő Miksa). A Nyugat előfizetési ára egy

évre 20 korona, egyes szám 1 korona. A kiadó-hivatal címe: Budapest, VII., Akácfa-utca 5.

* Az *Idő* című hetilap legújabb száma szenzációs tartalommal jelent meg. Politikai vezércikket r. f., verset Heltai Jenő, tárcát Ráskai Ferenc, politikai karcolatot Pakots József és krónikát Öreg politikus irt. Kiss Menyhért: Az oláh kérdés. Szezon. A szegedi asszonyok, Ch. Baudelaire: A rögeszme. Korcsmáros Nándor: A kopláló város. Gyémánt Béla: Pesszimizmus az irodalomban. Idegen írók és közgazdasági rovat teszi változatosabbá a lapot. Az *Idő* politikai és irodalmi újság félévre 6 koronáért rendelhető meg Péterfy Gyula szerkesztő-tulajdonos címén: Felsőerdősor 32.

HIREK.

— A mortarai ütközet évfordulója. Az aradi csász. és kir. 33. gyalogezred ma délelőtt ünnepelte az olaszországi Mortara és Novarra faluk között vívott győzelmes ütközet hatvanadik évfordulóját. Az ünnepélynek egyszerűbb formái voltak s csupán a tábori misét és diszkivonulást tartották meg, míg a szokott látványosságok és játékok az idén, amiatt már tavaly is, elmaradtak. A tábori mise után elhangzottak a szokott ünnepi beszédek, melyek magyarul, németül és románul emlékeztek meg az aradi háziezrednek a mortarai csatában tanúsított dicsőséges szerepléséről. A beszédek végével kiosztották a csata emlékére tett Gyulay-öszöndij jutalmait, majd délben a tisztí kasszinó éttermében ünnepi ebéd volt, amelyen Varjassy Lajos polgármester is résztvett. A polgármester belafalvi Fekete Miklós tábornok és Dietrich Albert ezredes között az asztalfőn foglalt helyet. A felköszöntők sorát Fekete tábornok nyitotta meg, aki vázolván az ezred történetét, a királyt éltette. Utána Dietrich ezredes köszöntötte fel a tábornokot. Gerhauzer ezredes Varjassy polgármesterre és az idegen csapatok képviselőire emelte poharát, mire a polgármester lelkes beszédben az ezred tisztikarát éltette. Beszéde után a zenekar a Rákóczi indulóra zendített reá. Beszéltek még Vorafka Nándor ezredes, Lipner Károly honvéd alezredes. Az ebéd lelkes hangulatban folyt le. Az ezred legénysége délben javított ételmet és bort kapott.

— Tolsztoj Leó nagy beteg. Pétervárról táviratozzák: Tolsztoj Leó gróf, a nagy orosz író, még mindig súlyos betegen fekszik Jasz-nájá Polnában, sőt állapota az utóbbi napokban még rosszabbodott. Környezete reménytelennek tartja az agg író állapotát.

— Mi lesz Adakaléval? Belgrádból jelentik: Most, miután Ausztria-Magyarország annektálta Bosznia-Hercegovinát, felmerül a kérdés, mi lesz Adakaléval, melyet Ausztria-Magyarország 1878-ban ugyancsak annektált? A szerb sajtóban felhívást tettek közzé, melyben a szerb kormányt felhívja a honvédelmi bizottság, hogy az Orsova és Gladova közt fekvő szép Adakalé-szigetet Szerbia részére kellene megszerezni. A szerbek most már nemesak Bosznia-Hercegovinát, hanem Adakalét is a maguk részére követelik.

— Uj részvénytársaság Aradon. Az aradi kir. törvényszékhez, a mai napon egy új aradi részvénytársaság cégjegyzési kérvénye érkezett. Az új cég címe: *Aradi gőzfűrészgár részvénytársaság*, alaptőkéje négyszázezer korona. A részvénytársaság alapítói: Reiniger A. S., Kotzander Ignác, Jelinek és Schlésinger aradi fakereskedő cégek.

— A vesztőhely megváltására. Égető János táncitanító ur e hó 20-án tartott táncvizsga bál alkalmából tanítványai között 6 kor. 50 fillért gyűjtött a vesztőhely megváltására.

— Kinevezés. A király Kocsán János kisenői járásbíró a magyarországi járásbírókhoz saját kérelmére leendő áthelyezése mellett a VII. fizetési osztályba léptette elő.

— 119 százalékos pótdó. Esztergomból jelentik: Esztergom város polgármestere most terjesztette elő a város anyagi viszonyairól szóló jelentését. Eszerint Esztergom város törzsvagyonát 5.528,144 korona 43 fillér cselekvő- és 2.501,301 korona 28 fillér szenvedő-vagyon alkotja; tehát a *tiszta vagyon* 3.026,843 korona 15 fillér. A város adminisztrációjának évi szükséglete 627,655 korona 69 fillér, a fedezet 429,607 korona 25 fillér, tehát a *hiány* 198.048 korona 44 fillér. Ezt az *állami adó 119 százalékanak megfelelő pótdó* utján kell fedezni. Arad város tanácsa bizonyára jóleső örömmel értesül a rekordról, amelyet elérni nemes törekvésűt alkotja.

— Ügyvédi iroda megnyitása. Pandrea Liviusz dr. ügyvéd irodáját Fogarason (Bethlen-utca 23. sz. a.) megnyitotta.

— Zichy Nándor gróf balesete. Fővárosi tudósítónk jelenti: Sulyos baleset érte Zichy Nándor grófot. A lakásán, az egyik szobából a másikba való átmenete közben elesett, s oly szerencsétlenül, hogy két *oldalbordája törött el*.

— Uj napilap a délvidéken. Szabadkán „Dél-magyarország” címmel új napilap indult meg, mely Bács megye legnagyobb napilapja. A lap főszerkesztője Balogh Ernő országyűlési képviselő, felelős szerkesztője pedig Braun Henrik, a vidéki hírlapírói kar ismert tagja.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi Egyenlőség agghonvédek segélyező asztaltársaság, úgy mint minden nemzeti ünnepen, f. hó 15-én a szabadságünnep előestéjén szíves volt 19 agg és szegény honvédek a „Mókus”-hoz címzett vendéglőben egy-egy izletes oszonnával megvendégelni és őket 8—8 koronával megajándékozni. Az aradi 1848—49. honvédegyület nem mulaszthatja el ezen nemes és szíves adományért ez úton is a legvalóságosabb köszönetét nyilvánítani. Simay István elnök, May Soma jegyző.

— Sertés hizlaló telep. A város a sertés-kereskedelem fellendítése céljából sertéstelepek létesítésével foglalkozik. Ma délelőtt Lócs Rezső gazdasági tanácsnok elnöklésével egy bizottság vitatta meg a módokat a sertéshizlalás megkedveltetésére és jelölte ki a helyét egy megfelelő telepnek. Legalkalmasabbnak a buzsáki pusztán lévő gáji dombokat találták, amely közel van az Acsev megállóhelyéhez. A területhez a Senyei báró birtokából néhány hold területet kell megszerezni. A város gondoskodni szuró helyiségről, kukorica őrlogépről, vízlevezetésről, a hizlalók pedig építenék az ólakat. A tanács a legközelebbi közgyűlés elé terjeszt e tárgyban javaslatot.

— Az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaság (Salacz-utca 6. sz.) állandó takarékbetétek után hat (6%) kamatot fizet. Ezen intézet azért fizethet több kamatot, mivel tőkéit a zálogháza által magasabb haszonnal gyümöleszteti. Az intézet kéri, hogy betétjét ezen intézetnél helyezze el. A takarékpénztár a betéteket *felmondás nélkül fizeti vissza*. Minden betevő, kívánatra egy „Selfmen” rendszerű takarékperselyt kap ingyen használatra. 151

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — 1 üveg likör aroma Vojtek és Weisznál. 171

MULATSÁGOK.

(=) Az evangélikusok műsoros táncestélye. A f. hó 27-én este 8 órakor a „Fehér Kereszt”-termeiben megtartandó evangélikus műsoros táncestély bizonyára méltó lesz arra, hogy abban mennél többen részt vegyenek. Mert a kolozsvári egyetemi dalárda 70 tagja nemesak a táncoló hölgyeket fogja a részvételre serkenteni, hanem a hangverseny maga is egybesereglesre hívja a művészet iránt érdeklődő nagy közönséget is. A teljes műsor alábbi közlése bizonyára mindenkit meggyőz annak magas

szinvalonon való állásáról. — I. a) Virányi Jenő: Jelige; b) Pacius: Finn dal. Énekli az Egyetemi Enekkar. II. a) Schubert: Tavaszvirány; b) Farkas O.: Gondola-dal. Énekli a kolozsvári „Férfi Ének Négyes.” III. Nikolai: „Erős vár nekünk az Isten.” (Ünnepi nyitány.) Előadja az aradi „Filharmonia” teljes zenekara. IV. a) Lavotta—Hoppe: A reményhez. b) Farkas O.: Rákóczi. Énekli az Egyetemi Enekkar. V. a) Gaál F.: Pleni lunio; b) Schäffer: Böles Salamon. Énekli a kolozsvári „Férfi Ének Négyes.” VI. Kondor Annuska urhölgy: magánjelenet. VII. a) Lányi: Dalsokor; b) Kjerulf: Hardangeni nászut. Énekli az Egyetemi Enekkar.

(=) Az aradi könyvnyomdászok „Gutenberg”-dalköre már megkezdte a husvét első napján rendezendő *szini előadással, hangversennyel és válogatott kabaret-számokkal* egybekötött táncestély díszes meghívóinak szétküldését. A program, amely igen izlésesen van összeállítva, a következő: 1. Nyitány, játsza a zenekar. 2. a) Jelige, Zoltay Mátyástól; b) Dalavatás, Weinzirtől. Énekli a Dalkör. 3. Kuplák. Előadja Várad Alfréd. 4. „A monolog.” Elmondja Oneszkú Ilonka k. a. 5. „Esik eső.” Fráter L.-tól. Énekli a Dalkör. 6. Népdalok. (Bariton solo.) Énekli Illés Ferenc. 7. „Belépő-dal” a „Ripp van Winkle” operettből. Énekli Ruttkay Ágoston. 8. „Az orr.” (Monolog.) Előadja Reismann Samu. 9. „A mi dalunk.” (A Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Szakegylete által kiírt pályamu.) Lányi Ernőtől. Énekli a Dalkör. 10. „Egyveleg.” Előadja zongorán Szalai Aranka urhölgy. 11. „Az angol kisasszony.” Bohózat 1 felv. Irta: Morvay Z.

— A zongorakiséretet Szalai Aranka urhölgy látja el. — A dalkör énekszámait Zinner Viktor karnagy vezényli. — A rendezőség felkéri mindazokat, akik eddig még meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, hogy ezen kívánalmukat a rendezőségnek (Teleky-utca 15., avagy bármelyik nyomdában) jelentsék be.

(=) Turisták dalestélye. Ma este 8 órakor tartja a Kovács- és Novotny-féle „Vadászkürt”-vendéglőben a „Turista-Egyesület” dalosköre ez idei első dalos estélyét. Belépti-díj ninesen; a meghívó belépti-jegyül szolgál. A tagok által bevezetett vendégek szívesen láttatnak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Gyilkos házastárs. Zsulán János és felesége, gazdasági cselédek, kovaszineci lakosok, a múlt év október havában bementek Ujpanát községbe, ahol a korcsmában három deciliter pálinkát vásároltak. Ugyanennyi pálinkát vett egy másik cseléd társuk is: Rác János. Ujpanátról kocsin együtt hazafelé indultak. Menetközben elfogyasztották a Rác által vásárolt pálinkát s ekkor Rác kérte Zsulánt, hogy most már igyák meg az ő pálinkáját is. Ez azonban megtagadta a kérést és azt mondotta, hogy majd otthon megisszák. A két ember e miatt szóváltásba elegyedett. Mikor hazaértek, Zsulán János egy vasvillát, felesége pedig egy szénahúzó vashorgot vett fel és e kiáltással támadtak Rácra:

— Gyere csak közelebb, paprikást csinálunk belőled! — Addig ütötték Rácot, amíg csak élettelenül nem esett össze. Az aradi törvényszék ma ítélkezett a gyilkos házaspár felett. Zsulán Jánost két és fél évi, feleségét pedig fél évi börtönre ítélte.

§ A főnök és utazó. Löbl Gyula aradi bornyagykereskedő, amikor a múlt év december 5-én Blau Jakab nevű utazója egy tulmagasnak talált utiszámlát terjesztett eléje, a számlára egy erősebb megjegyzést irt. A megjegyzés miatt Blau becsületsértésért feljelentette főnökét, akit

Ügyes lapkihordó-pár felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

munkás-hiányt

A mezőgazdaságban csakis kitünő minőségű gazdasági gépek használatával lehet pótolni.

Gépkereskedők, vaskereskedők, gépműhelytulajdonosok stb. részére alkalom nyílik

„PLANO“-gépek és pedig:

- „PLANO“ kévekötő aratógépek,
- „PLANO“ marokrakó aratógépek,
- „PLANO“ fűkaszaló gépek,
- „PLANO“ acélgerelyék önműködő kiürítéssel,
- „PLANO“ köszörülő készülékek eladásával jó jövedelemre szert tenni.

Teljes jótállás kifogástalan munkáért, legjobb szerkezetért és kitünő anyagért. Megbízható ügynökök az ország minden részében kerestetnek.

Megkeresések: Budapest, főposta, postafiók 120. sz. intézendők.

5906

Uj üzlet!

Van szerencsém a t. hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy **Aradon**, a **Szent István-utcában** levő **Hoffmann-házban** egy, a mai kor igényeinek megfelelő

1114

női-kalap divattermet

nyitottam. Raktáromon csupán **eredeti modellek** léteznek, melyek a prágai első nőikalap cég: **„Maison Rosa Mendl“** műtermében készülnek.

Tisztelettel meghívom a t. Hölgyközönséget gyönyörű választékom megtekintésére.

Ajánlom magamat a t. Hölgyközönség szives pártfogásába és vagyok

kiváló tisztelettel

Salzer Nelli

Arad, Szent István-utca sarkán.

(Hoffmann ház.)

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ara egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.**

Fagyás

ellen kitünő, a maga nemében páratlan jó hatású szer a „FRIGIN“. Ara egy üvegnek **70 fillér.** Fagyviszketegséget és fagydaganatokat biztosan megszüntet.

Ideális

legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER“, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban **2 korona.**

Dr. Székely Károly

aradi fogorvos „Odur“ szájviz és fogpora egyedüli raktára. Egy üveg szájviz ára **2 korona**, 1 doboz fogpor **1 korona.**

Hajvesztő

„Depillor“. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnöves alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ara utasítással együtt **1 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

SZŐLŐPÓTLÁSHOZ

rendkívül gyökérdus, fajtiszta hársal kötve készült

szőlőoltványok

továbbá 1 és 2 éves rendkívül gyökérdus, fajtiszta

Riparia Portalis

alany bármily mennyiségben kapható.

Kéretik a szükségletet előjegyeztetni.

Vojtek Alajos

szőlőgazdasága GYOROKON.

Telefon Arad 147.

Telefon Gyorok 14.

APRO HIRDETÉSEK.

A. V. A.

Főpostán levele van. 1197

Levél van a főpostán

Ibolykának. 1196

Jó feleség 29 jellegének

levele van a főpostán. 1196

„Andrássy-tér“ jellege alatt

Postrestante főposta Arad levél ment. 1196

Fiatal, fess és díszrejt

barátra vagyó urhölgy írjon főpostára „Salódott vigasztalódjék“ jellegére. 1193

Egy kiszolgáló leány

felvétetik bazárba. Cim a kiadóban. 1194

Egy fiatal segédet

ki a női divat áruban jártas, felveszünk. Rosenblüh H. és Társa Arad. 1187

Eladó

1 háló, 1 előszoba butor, elhelyezés miatt. Ertekezhetni lehet Sarló-utca 29. szám. 1189

Elárusítandó

Állást keres bármilyen üzletben. Czim Vrabcz Zsuzsika, Deák Ferenc-utca 38., ajtószám 8. 1188

Üzletáthelyezés miatt

hatóságilag engedélyezett kiárusítás Ingusz I. és fia könyv és papír kereskedésében. Kiárusítási sorrend: ifjúsági iratok, képes könyvek, díszművek, üzleti könyvek és irodai szerek beszerzési árban lesznek kiárusítva. A fő-üzlet május 1-én nyílik meg Singer Sándor jelenlegi helyiségében Andrássy-tér Szabó Albert ház. 178

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket legmagasabb áron egy helyben mint vidéken is. Könyvtárak kiegészítése és berendezése. Antiquar könyvek nagy készlete. Irodai cikkek, nyomtatványok. Kerpel Izsó könyv-, papírkereskedése és kölcsönkönyvtára Aradon. 262

Hentesek, mészárosok, vendéglősök figyelmébe!

Ajánlom kipróbált szerkezetű, szabaddalmazott

jégszekrény

raktáromat.

Tervezek és készítek sűrűmérésű szekrényeket szén-sav- és légnomással.

Husserl Manó

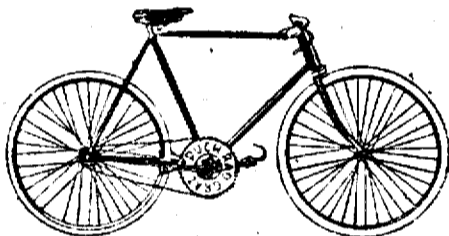
Jégszekrénygyár 1141

Arad, Szt.-Pál-utca II. sz.

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítő

Boros Béni-tér I. sz. — Telefon sz. 370.

Olcso árak, kedvező fizetési feltételek.

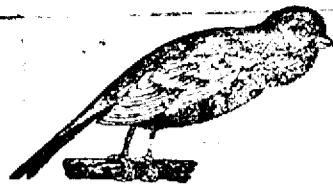
Pontos kiszolgálás, szakszerű javító műhely.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé más nem szivhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHUVELY.

Legnemesebb énekes 1164

HARZI KANÁRIKAT

szállítok 8, 10, 12, 20 koronáig, tenyész nőstényeket 2-3 koronáig.

Sándor Mihály,

Arad, Demeter-utca 68/a.

ifj. Wilk Fr. és társa
Feketehalom (Brassó m.)
KITÜNTETVE 1906. ARANYÉREM
SZOLID KISZOLGÁLÁS
FŐRÉGEZTEK DÍJTALANUL.

5893

Utolsó évi termésű,

csiraképes

vetőbűkköny

Goldschmidt Mihály

aradi cégnél 1195

kapható.

Keresek

házyezetőnőt,

aki egy 6 tagu családnak a főzést magára vállalja. Háziteendőkben jártas legyen, Ajánlatokat a kiadóhivatal „Gazdasszony“ czimen továbbít. 1169

Színház-épület.

JELENTEM

Színház-épület.

hogy a tavaszi ujdonságok **divatkelmékben**, ezekhez díszek és hozzávaló bélések rendkívül nagy választékban már megérkeztek és kérem a m. t. közönséget, sziveskedjék b. vásárlásával üzletemet megtisztelni, szolid és figyelmes kiszolgálás mellett, jutányos árakat szabtam, készpénzfizetésnél 5% kedvezményt leszámítok.

Kiváló tisztelettel

701

HOFFMANN SÁNDOR, ARAD

Színház-épület.